

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5

Uredištvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za ino tuzemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštnih karnatic, podružnica v Ljubljani, št. 10.761.

Kralj in ves narod slavita junake

Nj. Vel. kralj se je osebno udeležil odkritja spomenika padlim junakom v Prokuplju, središče slovite topliške vstaje leta 1917.

Junaške Toplice, ki jim je Prokuplje središče, so preteklo nedeljo proslavile veliko narodno svečanost, ki se je udeležilo več desetisočev prebivalstva iz vseh krajev naše države. Prišli so ljudje iz Zagreba, iz Slovenije in z juga, da proslave spomin na velike boje za osvoboditev in zedinjenje in da vidijo posvetitev nove propuljske cerkve.

Že dan prej so začeli prihajati tisoči in tisoči gostov, tako da zanje ni bilo niti prostora v mestu. Danes je bil naval množic še večji. Vse mesto je bilo okrašeno z zastavami in zelenjem. Od postaje do cerkvenega hrama je stalo mnogo slavalokov z dobrodošlicami in drugimi napisi.

Prisotni so bili med drugimi predsednik vlade Nikola Uzunović, predsednik skupščine dr. Kumanudi, predsednik senata dr. Tomašić, vojni minister general Milovanović, ministri dr. Novak, Maksimović in Demetrovič ter mnogo poslancev in senatorjev.

Navdušen sprejem Nj. Vel. kralja.

Prihoda Nj. Vel. kralja so pričakovali zastopniki oblasti na čelu s predsednikom vlade gosp. Nikolo Uzunovićem. Desettisočem je napovedalo topovsko streljanje z bližnjega hriba prihod kraljevega vlaka. Kralj je izstopil veder in nasmejanega obraza, od množice pozdravljen z nepopisnimi vzkliki. Tudi vladarjeva vožnja po mestu je bila pravi triumf. Po ulicah je stala na obeh straneh nepregledna množica ljudi, ki je navdušeno vzklikala in pozdravljala svojega vladarja. Pred cerkvijo so sprejeli kralja vsi člani vlade, generaliteta in ostali odličniki, v cerkvi sami pa patriarh Varnava s svečeniki. Patriarh Varnava je imel kratek nagovor, v katerem je podal zgodovino starega hrama, izvirajočega še iz dobe pred Nemanjići, in popisal boje in junaštva Topličanov od srednjega veka pa do svetovne vojne. Svoj govor je zaključil z željo, naj bi se dosegla sloga med ljudmi in narodi — čili, po katerem hrepeni tudi naša vlada pod modrim vodstvom našega vladarja Nj. Vel. kralja Aleksandra. Govor je patriarh zaključil z vzklikom: «Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander!» Vsi prisotni so navdušeno pozdravili patriarhove besede in burno vzklikali kralju, kraljevskemu domu in močni Jugoslaviji.

Po cerkvenih obredih si je kralj ogledal propuljsko cerkev, katere tisočletnico so ta dan praznovali, nato je pa krenil s patriarhom pred spomenik, ki stoji sredi mesta na glavnem trgu. Vso pot do spomenika, dolgo 2 km, so obstopile ogromne množice, ki so neprestano navdušeno pozdravljale svojega vladarja, dokler ni povorka dospela pred spomenik padlim Topličanom. Slike na spomeniku predstavljajo glavne dogodke topliške vstaje leta 1917. Pročelje spomenika kaže kralja Petra I. ter tedanjega regenta in sedanjega kralja Aleksandra.

Pred spomenikom

so zavzeli mesta vojaki 2. pehotnega polka, eskadron konjenice in baterija poljskega topništva ter množica četnikov s 60 zastavami; vsi ti četniki so se udeležili topliške vstaje in drugih bojev v svetovni vojni. Dalje so se razvrstili okoli spomenika Sokoli ter zastopniki nacionalnih društev iz vse države.

Ko je kralj med frenetičnimi ovacijami stopil na tribuno, je patriarh Varnava z asistenco začel cerkvene obrede. Po končanih obredih je predsednik odbora za zgradbo spomenika odvetnik Ješević pozdravil Nj. Vel. kralja in ga prosil, naj odkrije spomenik. Svoj nagovor je zaključil z besedami: «Naj živi Nj. Vel. kralj Aleksander! Naj stoji ta spomenik v večno slavo Topličanom, v čast in znak veličine Jugoslavije!» Množice so burno pozdravile ta vzklik.

Nagovor Nj. Vel. kralja.

Za dr. Ješevićem je govoril predsednik občine Jurašković, nato je pa v največji tišini izpregovoril Nj. Vel. kralj.

Topličani! Ta spomenik, postavljen v slavo padlim junakom, je izraz hvalečnosti do njihovih del in njihove požrtvovalnosti. Hkrati je zgodovina osvobojenja Toplice do topliške pobune in solunske fronte. Spominja nas tega, da so drugi padali, da bi vi postali svobodni. Toda vi in bratje vaši ste padali ne samo v obrambo svojega doma, temveč tudi, da bi drugim prinesli svobodo.

Pod tem spomenikom ne bodo počivale kosti vseh mučnikov-junakov in nikoli jih ne bo sveta cerkev vseh posvetila, a vendar jih ta spomenik vse veže duhovno, spajajoč cele vrste vojnih podvigov.

Šumadijska Srbija, ki je vstala iz plamena stare Karadjordjeve vstaje, je stvorila s svojo krvjo svobodo Topličanov, a nova Toplica, vredna Milana Topličana, Jovana Desančiča in starega Juga Bogdana in njegovih desetih Jugovčev, je razsvetlila obraz i sebi i svoji zemlji, ko je napočil usodni trenutek, da se osvobode tudi drugi neosvojenji bratje. Njen drugi polk, legendarni in železni, je ponesel topliško ime daleč, kar poudarjam tudi pri tej priliki kot vaš vrhovni poveljnik.

Vse to bo poznim rodovom pripovedoval ta spomenik, tujcem bo pa povedal tudi to, da se duša naroda vselej in v vseh prilikah upre proti vsemu, kar je naperjeno proti naciji in etnografskim mejam.

Iz tega odpora je vstala proti usodi in njenemu pritisku pobuna v Toplici in Jablanici, ki je zahtevala toliko žrtev, toda s svojo junaško borbo proti silni premoči je ovenčala z večno slavo ves ta kraj.

Ta narodova osvoboditeljska in svobodoljubna težnja, brez katere ni prave požrtvovalnosti in resničnega junaštva in kateri je posvečena tudi ta današnja rodoljubna svečanost, je

združila predvsem novo in staro Srbijo, potem pa tudi vso Jugoslavijo v isto usodo in isto nacionalno državo.

Takšni spomeniki in grobnice rastejo širom vse države. Naj bodo vsem stalen opomin, kako dragocena in krvava nacionalna pridobitev je svobodna država in kako smo jo vsi dolžni budno in vestno čuvati.

Tudi pri tem boste vi med najboljšimi. Prepričan sem o tem, zakaj v borbi se spoznajo junaki.

S tem prepričanjem odkrivam ta spomenik in ga izročam vam in vašim potomcem. Slava padlim! Živelj Topličani! Živela Jugoslavija!

Kralj sam je odkril spomenik

Govor Nj. Vel. kralja je zbrana množica poslušala z največjo pozornostjo. Ko je končal, je iz 30.000 grl zaoril vzklik «Naj živi naš gospodar!» Burnega vzklikanja ni hotelo biti ne konca ne kraja.

Po končanem govoru je kralj odkril spomenik. Obenem je položil predenj prekrasen srebrn venec z napisom: Topliškim junakom — Aleksander. Med odkrivanjem spomenika sta krožili nad mestom dve eskadri letal.

Ko se je kralj vračal na tribuno, sta pristopila k njemu oče in mati vojvode Vojinoviča. Kralj se je rokaval z njima in ju tolažil: «Ni vama treba žalovati za junaškim sinom, ko ga tolikšna množica slavi!» Med tem je prišla h kralju tudi mati vojvode Koste Pečanca; tudi njo je kralj s toplimi besedami pozdravil. Nato se je vršil pred kraljem mimohod čet, med katerim so položili pred spomenik več sto vencev iz vse države, med njimi vence predsednika vlade, predsednika senata in narodne skupščine, ministra za vojsko in mnogih nacionalnih društev. Po končanem mimohodu je ostal Nj. Vel. kralj v kratkem razgovoru s predsednikom vlade, senata in narodne skupščine, nato se je pa odpeljal na postajo. Ko se je poslovil od predstavnikov, je vstopil v vlak, ki je kmalu nato odpeljal.

Govor predsednika vlade.

Opoldne je bilo slavnostno kosilo za 400 gostov. Udeležili so se ga patriarh Varnava, člani vlade s predsednikom Uzunovićem in mnogo visokih dostojanstvenikov. Pri kosilu je med drugim izpregovoril tudi predsednik Uzunović. Rekel je:

Kraljevska vlada smatra za svojo dolžnost, da se danes po svojih delegatih pred tem spomenikom pokloni pred padlimi Topličani od leta 1912. dalje, rednim četam kakor tudi vstašem. Čez kakih dvajset dni bo poteklo 22 let od tistega velikega dne, ko je bila proglašena mobilizacija vse srbske vojske.

Druga propuljska komanda je bila največja in v njej se je mobiliziralo največ naših sokolov. Vsakdo bi rekel, da je nemogoče to mobilizirati in opremiti 60.000 vojakov. Toda prišlo jih je 64.000! Drugod so šteli odstotke onih, ki niso prišli, mi smo pa morali šteti odstotke tistih, ki so preveč prišli! Narod, ki zna tako izvesti mobilizacijo, mora zmagati. (Burno in navdušeno pritrjevanje.)

Zaradi svojega obmejnega položaja in zaradi dogodkov, ki so se pričakovali, je bilo Prokuplje

koncentracijsko vežbališče za vse mlade vojake in dobrovoljce, ki so semkaj prihajali iz vseh krajev naše današnje Jugoslavije, za vse naše brate Srbe, Hrvate in Slovence, ne glede na vero, poklic in starost. Tu so se pripravljali, da pojdejo v sveto borbo za osvoboditev.

Sledile so zmage za zmagami: vsaka med njimi je bila pomembnejša. A Topličani še zmerom niso odnehali. Bili so kmalu na glasu, da so najboljši vojaki med vsemi. Ni bilo tako težkega položaja, da bi ga oni ne zadržali. Topličani so neprestano hiteli naprej, da maščujejo Kosovo. Nj bilo kraja, ki ga ne bi bila oškropila njihova kri.

Prišel je mir in z njim duhovno delo za povzdigo naših osvobojenih bratov. Toda prišli so potem še težji in veličastnejši dnevi. Prišlo je leto 1914. Naš narod je dobil apel, da brani svojo svobodo. In tedaj se je spet videl isti elan pri prostaku, častniku in generalu. Prisiljeni smo bili prejeti neenak boj in prestajali smo ga leta in leta na način, da se nam je svet čudil. Kdor je videl, kako smo sprejeli mogočnega neprijatelja in kako so Topličani sodelovali v onih glavnih bojih v začetku velike vojne, mora razumeti današnje navdušenje in prisotnost tolikih desetisočev iz vse države. In ko se z vami vred danes klanjamo v pieteti spominu padlih topliških junakov, moremo s popolnim zaupanjem gledati v bodočnost. Naj se zdj svetovni položaj še tako zapleten, **ne stojimo pred nikakovo nevarnostjo, ne možnostjo.** Minili so časi, ko je bilo moči jemati tujo zemljo. **Izolirane vojne v Evropi niso več mogoče.** Če bi prišlo do vojne na enem kraju, bi bila vsa Evropa v plamenih. A če bi do tega prišlo, se nam po zaslugi modre zunanje politike pod modrim vodstvom Nj. Vel. kralja (burno vzklikanje kralju) **ni treba bati nikakih komplikacij,** ker prinašamo v naša prijateljstva pravično zvestobo in lojalnost, prav tako pa tudi sami brezmejno verujemo v zvestobo naših prijateljev in zaveznikov iz Male antante in Balkanske zveze ter v veliko in močno prijateljsko Francijo. (Živela Francija!) Če ne bi bilo nobene druge sile, **je že to tolikšna sila, da bo onemogočila vsak poskus kršenja miru v Evropi.** Zato se ničesar ne bojimo. Naša pripravljenost je v **moralni in nacionalni vzgoji.** K temu dodajmo še **materijalno pripravljeno naše vojske.** (Živela vojska!) Res da nimamo toliko letal kakor drugi, toda zato imamo sokolje oči. Ako vam bo kdo dejal: «Nimate zadosti težkega orožja», boste

odgovorili: **«Boj ne bije svetlo orožje, boj bije srce junaka.»** (Burno, frenetično ploskanje in vzklikanje.)

Naš narod se je v hudih časih pokazal heroja. Spričo težav, ki vladajo i pri nas i okoli nas, pravimo na ves glas: **«Ničesar tujega ne maramo, toda nihče naj se nas ne dotakne, zakaj doživel bo isto, kar so doživeli v zadnjem času prav vsi, kateri so nas napadli.»** (Burno vzklikanje in pritrjevanje.)

Predsednik vlade je nato sporočil, da se bo po izrecnem nalogu Nj. Vel. kralja vrnilo Prokurplju prvostopno sodišče ter da je kralj za dovršitev Sokolskega doma podaril 20.000 Din.

G. Uzunović je zaključil:

Prejmite zahvalo in priznanje kraljevske vlade za vse, kar so vaši predniki storili, kar še morate storiti in boste gotovo storili, kadar domovina od vas zahteva. Naj živi Nj. Vel. kralj! Naj živi Jugoslavija! Naj žive junaški Topličani!

Praznik kmečke mladine

Zveza društev kmečkih fantov in deklet je v Ljubljani svečano proslavlja svojo desetletnico

Na Mali Šmaren in sledečo nedeljo je proslavila osrednja organizacija kmečke mladine, Zveza društev kmečkih fantov in deklet, svojo desetletnico z nizom slavnostnih prireditev v Ljubljani. Delegati in drugi člani društev so se v lepem številu zbrali iz vse Slovenije, zlasti pa iz ljubljanske okolice. Ako ne bi gospodarska kriza tako zelo pritiskala zlasti na našega kmeta, bi bila udeležba brez dvoma še mnogo večja. O važnem delu, ki ga v prosvetnem, stanovskem in nacionalno-vzgojnem pogledu vrši organizacija kmečkih fantov in deklet, smo že pisali. Podrobno sliko dela v preteklem letu pa je podal

redni občni zbor Zveze,

ki se je vršil popoldne v restavraciji «Pri Levu». Poročila navajajo, da se je število društev pomnožilo za 44 ter da je bilo skoro 100 raznih tekmovalj iz kmečkega dela, zlasti tekem koscev in žanjic.

Odseki zveze so za občni zbor pripravili celo vrsto predlogov in resolucij, ki izražajo med drugimi željo, da bi Zveza sodelovala z banko upravo pri kmetijskem pospeševalnem delu, ter poudarjalo idejne in tovariške stike med članstvom zveze in med Sokolom. Zveza naroča društvom, naj ne prirejajo veselje kot takih, marveč naj vedno glavno pažnjo posvečajo prosvetnemu, vzgojnemu ali sportnemu delu vsake prireditve. Resolucija socialno-gospodarskega odseka pravi v svojem uvodu, da je sedanje krize v veliki meri krivo dejstvo, da kmečki stan ne more svojih interesov primerno uveljaviti v zakonodaji in gospodarstvu; zato naj se ustanovijo kmetijske zbornice s soodločujočim glasom pri stanovski

gospodarski zakonodaji in pri vseh upravnih ukrepih, ki zadevajo kmetijstvo. Gospodarska politika naj prvenstveno pospešuje kmetijstvo in pa ono industrijo, ki je v organski zvezi s kmetijsko produkcijo. Vendar to pospeševanje ne sme iti tako daleč, da bi škodovalo kmetijstvu. Vnovčevanje kmetijskih pridelkov in nabavo gospodarskih potrebščin naj prevzame kmečko združništvo. Ne sme ostati samo pri sedanjih zaščitni kmetov in denarnih zavodov. Ves oni iznos obresti, ki presega predvojno obrestno mero (za vloge 3.5 do 4, za posojila 5 do 6 odstotkov), naj se odpiše in obrestna mera za bodoče še dalje zniža. Država mora najti sredstva za saniranje prezadolženih gospodarstev, to pa brez škode za vlagatelje. Država naj najde način, da se čimprej obnovi likvidnost denarnega trga. Javne korporacije in oblastva naj preskrbe sredstva za ustanovitev zdravstvenih domov po vsem podeželju, tako da se vsakomur omogoči brezplačna zdravstvena zaščita.

Resolucija kulturnega odseka pravi, da je treba vzgojiti kmetstvo mladino tako, da se bo lahko samostojno opredelila glede življenjskega nazora, pri tem pa ji vcepiti ponos pripadnosti h kmetiskemu stanu. Nihče ne sme izrabljati imena in prireditev Zveze kmečkih fantov in deklet v politične namene. S sodelovanjem ostalih kmečko-mladinskih organizacij po drugih državah, zlasti slovanskih, se bori Zveza za mednarodno solidarnost kmetstva v blagor svetovnega orača.

Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji predsednik Ivan Kronovšek, za podpredsednika pa Tine Janhar.

Ivan Albrecht:

GOLŠKI SVETNIK

Dolgo sem ugibal, dokler niso v utrujenosti omahnile misli, a prebudil me je drugo jutro šele Boštjan sam. Bil je zelo dobre volje in se mi je zdel tudi svež, le stekleni blesk oči mi ni ugajal.

«Surge, amice, et veni», se je fantovsko nasmeljal in razprostrl roke. «Danes sem tako blažen, da ne strpim v šamoti. Trikrat sem te že prišel gledat, pa si spal kakor učenci na Oljski gori, a zdaj ti ne dam več pokoja. Lazar, pridi ven!» me je potegnil za roko.

«To velja,» sem se ga razveselil, «danes si ko nagelj!»

Planil sem pokoncu in sva bila kmalu na vrtu, takoj po zajtrku pa me je odvedel na polje. Bilo je še dokaj vidno, kako je gospodarila toča oni dan, sicer pa veselo in kakor umito.

«Pomisli,» je hitel spotoma, «pridiga je že gotova in vse mi gre po volji, odkar sem se ti razodel. Škoda, da se nisva že zdavnaj sešla...»

«Tako si zadovoljen z menoj?» sem se čudil.

«S teboj, s seboj, s svetom in z Bogom.» se je ogreval. «Kaj ne bi bil? Ali veš, kako je ženinu, kadar mu gre nevesta nasproti?»

Sama radost ga je bila in naenkrat je vzklopelo iz njega:

«Magnificat anima mea Dominum...»

Slovesno se je razlil veselil koral po polju in kmetje so se začudeno ozirali in se iz dalje odkrivali, ko so spoznali pevca — gospoda Boštjana.

«Vidiš, tako je,» je radostno odzdravljajal na vse strani, «jaz jih poznam in oni poznajo mene. In jih bom povedel v hišo Očetovo, kjer me čaka ona. In pojdem in prisluhnem pri podbojih njenih vrat in bo začutila bližino mojo in mi odprla, da bomo vsi eno na vekomaj.»

«Kaj govori,» sem se tiho čudil sam vase, on pa, kakor da je razbral moje misli:

«Vidiš, ona se je bila vrnila! Ob moč je smrt, trohnoha. Smrti ni! Takrat, ko sem slišal tisto strahoto, me je zažgalo in sem tonil v bolečini. Potlej sem bil kaplan, pa je prišla, «Ela», dahnem in skočim k njej, da bi jo objel, a je že ni bilo več. Gledam sem, gledam tja, vrata so zaprta, Ela pa nikjer. Čakam in čakam, ali zaman. Tedaj sem se zavedel, da je že poveljčana in da noče telesa. Po tem spoznanju je kmalu spet prišla in se tedaj nisem niti ganil, da je ne bi spet prepodil. Mnogo mi je zaupala. Povedala mi je, da še ni bilo dete, čemur se je bila zame odrekla, kajti v nastajajočem telesnem ovoju še ni bilo duše. Pomisli, dravec, kako lepo skrbi zame, ali ne? In živiva skupaj vekomaj...»

Besede je spremljal s širokimi kretnjami, ko mi je tolmačil:

«Ko sem pozneje služboval v mestu, je bila zveza nekaj časa prekinjena, potem pa... O, to je blaženost, prijatelj!»

Nikdar še nisem imel prilike tako neposredno gledati, kako se potaplja v morje nepojmljive teme človeške zavest. Najsi je še tako pripekalo solnce, me je le spreletaval mraz, ko sem gledal, kako v trpečem bitju ugaša poslednja iskrica tistega božjega ognja, ki sicer vlada svet in meri zvezdam pota. V grozi sem drhtel ob globini blaznosti, ki mi je iz prijateljevih oči zijala nasproti. On je medtem s strastno natančnostjo pripovedoval, kako ga je obiskovala mrtva ljubica, kako ga je bodrila, vodila in učila ter mu naročila, naj čim prej pride v Golce, kjer počiva njeno telo.

«Pomisli, sama je napeljala tako, da sem ji lahko ustregel! Njen oče je odšel v pokoj in se odselil, župnik Matija, moj tukajšnji prednik, pa se je odpravil na pot v večnost. Tedaj je prišla in mi je povedala, naj grem semkaj. Ali ni skrbna in zvesta?»

«Dobro si volil,» sem mu z odporom uklonil svojo misel.

Za tem mi je še povedal, kako mu je Ela nekoč naročila, da si mora z izpovedjo olajšati breme.

«Ko pride čas, ti pokažem njega, ki se mu odkrij,» mi je pobožno ponovil besede, kakor jih je bil slišal v prividu.

«Čim si prišel ti,» se je vstopil predme, «me je obvestila precej prvo noč, da prihaja čas dopolnitve in da si ti oni, ki ga je menila takrat. Zato sem te tako prosil, da ostani.»

Po občnem zboru se je vršil na Bellevueju prijateljski sestanek, ki so se ga udeležili tudi zastopniki češkoslovaških in poljskih agrarnih mladinskih organizacij. Dne 9. t. m. ob devetih je bil **slavnostni občni zbor**

v proslavo desetletnice obstoja Zveze. V lepo okrašeni dvorani OUZD je otvoril zborovanje predsednik Zveze Ivan Kronovšek in pozdravil zastopnika Nj. Vel. kralja Aleksandra podpolkovnika Kneza. Zborovalci so ob tej priliki priredili navdušene ovacije kralju in državi.

Nato je pozdravil predsednik bana dr. Marušiča, zastopnika vojske generala Jovanovića, zastopnike bratskih slovanskih mladinskih kmečkih organizacij, ministra n. r. Pucija, župana dr. Puc, navzoča senatorja Hribarja in Rajarja ter narodne poslance Komana, Gajška, Mravljeta in Drmelja, podstarosto SKJ Ganga, zastopnika univerze profesorja Ozvalda in druge.

Referat o desetletnem delu je podal tajnik Gerželj. Ban g. dr. Marušič je izvajal, da je ta dan pomemben zato, ker je posvečen tistemu stanu, ki je hranitelj in branitelj države. V imenu mesta Ljubljane je pozdravil kmečko mladino župan dr. Puc, minister n. r. g. Pucelj pa je obnavljal spomine na začetke kmečkomladinskega gibanja. Zatem so govorili g. Ganga, zastopnik Zveze češkoslovaške mladeži, senator g. Hribar in narodni poslanec g. Koman.

Z navdušeni vzkliki kralju je zaključil predsednik g. Kronovšek slavnostni občni zbor.

Zunanji višek svečanosti in manifestacije je tvoril

sprevod kmečke mladine po Ljubljani.

Bil je pester in prisrčen, da je Ljubljana videla še malo enakih. Otvorila ga je skupina kmečkih fantov na okrašenih konjih, sledila pa mu je skupina kmečkih kolesarjev tudi na okrašenih kolesih. Za njimi so se razvrstili najmlajši med kmečko mladino, učenci in učenke iz okoliških kmečkih osnovnih šol, vsi v ljubkih narodnih ali njim prilagojenih oblekah in s srčkanih kmečkimi orodji, zlasti kosami in grabljami v rokah. Živahno in strumno so korakali, veselo prepevali in vzklikali. Poznalo se jim je, da so skoro vsi obenem tudi navdušeni Sokoliči in Sokoličice. Pestre so bile vrste deklet, članic društev kmečkih fantov in deklet. Tudi one so imele s seboj

Potlej je govoril sam s seboj, mrmral, se včasih nenadoma vstavil in mi zadovoljno prikimal ter jel nenadoma spet hlastno korakati kraj mene. Tu in tam je naju ogovoril kmet in Boštjan je še vedno imel za vsakega primerno besedo.

Ko sva po dolgem tavanju prišla domov, je legel. Jaz bi bil rad povedal Lojzi, kako je z njenim gospodom, in ji naročil, naj pošlje po zdravnika, toda Boštjan Hojnik je z ljubosumno vestnostjo pazil name in se nisem mogel niti ganiti od njega.

Tako sta minila popoldne in večer. Ko je šlo že na polnoč, se je spomnil:

«Današnji dan je bil čudovito lep. Si zadovoljen?»

«Če vidim tebe zadovoljnega, sem tudi sam vesel», sem mu pritrdil, on pa mi je jel z otroško vernostjo pripovedovati, kako Ela z blagodejno ljubeznijo povrača vse dobrote.

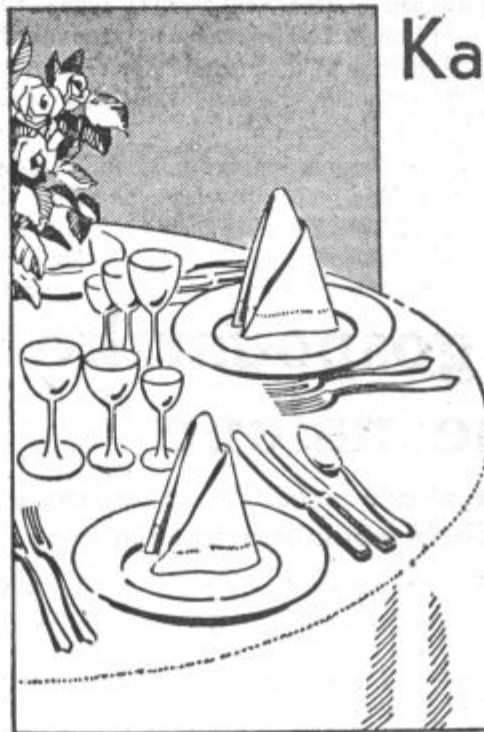
«Le pomisli,» se je nekoliko dvignil in si podprl glavo, «celo meni, ki sem ji bil storil zlo, vrača samo z ljubeznijo.»

Govoril je o eterskem svetu najvišje popolnosti, kjer se očiščena bitja na vekomaj strnejo y harmonijo, ki je — Bog. Nazadnje je omenil:

«Pojutrišnjem bo obletnica njenega odhoda v blaženost. Maševal bom pri njenem oltarju. Pri deš v cerkev?»

Ko sem mu obljubil, se je raznežil:

«In jutri tudi pridi. Govoril bom o ljubezni božji.»

V. J. 4. - 34.

Kako prijazno je miza pogrnjena!

Vse se sveti: noži, vilice, žlice, leske, čejo se krožniki, podstavki, skledice. Ampak potem tisto pomivanje!

KAJ STORITI!

Malo Vima na vlažno krpo, pa malo podrgniti: in vse se zopet sveti!

VIM

ZA ČIŠČENJE BOLJŠIH IN NAVADNIH PREDMETOV

razno kmečko orodje, zlasti grablje in srpe, a ne več igračke, kakor najmlajša pred njimi, marveč orodje, ki ga rabijo vsak dan pri svojem napornem delu. V strnjenih vrstah so jim sledili tovariši v tem delu in v delu za kulturno povzdigo našega podeželja, čvrsti kmečki fantje, tudi z znamenjem vsakdanjega dela v rokah, s kosami, sekirami, cepci, itd.

Drugi del spreveda je tvorilo okrog petdeset z zelenjem okrašenih voz, deloma mičnih koles-

ljev, ki so vozili mlade ženine in neveste, večinoma pa težkih kmečkih voz s simboličnimi skupinami, ki so predstavljale skoro vse vrste in panoge kmečkega dela. Na ogromnem osmerovprežnem vozu je bila skupina mlatičev, ki je vso pot veselo mlatila in vriskala. Na drugih vozeh so ličkali koruzo, meli proso, predelovali mleko v maslo in sir, žagali drva, sejali, trli lan, predli, prali, itd. Menda ni kmečkega opravka, ki ne bi bil vsaj simbolično predstavljen. V sprevedu

«Na vsak način pridem», sem mu zagotovil, pa se je nasmehnil:

«Samo ne misli, da sem bolan!»

«Kdo to pravi?»

«Oni dan, se mi zdi, da si nekaj omenil o zdravniku. To le pusti. Kar je sklenjeno v večnosti, ne potrebuje časne pomoči.»

Kakor v vrtinčasti onemoglosti sem se potlej poslovil, zaspati pa nisem mogel vso noč. Stotero misli mi je rojilo po glavi, toda vsak sklep sem si sproti podrl v bojazni, da s kakim prenačljenim korakom še bolj razburkam trpina.

VII.

V skrbeh, kaj je z Boštjanom sem bil v nedeljo že dokaj rano pokonci, Lojza pa mi je takoj povedala, da je župnik že v spovednici.

«Niste nič opazili, da bi mu bilo kaj napak?»

sem se zdrznil, a starka je zadovoljno čebljala: «Danes pa prav gotovo ne, danes! Saj že dolgo niso bili gospod tako sveži. Sama dobra volja jih je.»

Dopoldne sem potem kmalu odšel v cerkev, kjer sem si poiskal prostor na koro, odkoder sem dobro videl čez in čez in tudi na leco. Ko je začel Boštjan pridigati, so bili oči vse srenje uprte vanj. V znešenih besedah je govoril o vesoljni ljubezni, ki je vir dobrega in smoter blaženstva. Kakor v opojnem snu je vernikom odpiral paradiz in s tolikšno sočnostjo razgrinjal svoj mistični svet, da so navzočnim žarele oči v brezimni radosti. Grčavi možaki so začeli v ga-

notju mežikati, izmed žensk pa je tu in tam katera celo na glas zaihtela od samega veselja.

Ko je po končani pridigi oznanjal maše za prihodnji teden, je za naslednji dan povedal, da bo ob šestih zjutraj pri desnem stranskem oltarju «slovesna sveta maša v počaščenje večne ljubezni.»

Ko je nato začel moliti vrsto očenašov, kakor si jih čez teden za nedeljo naroče farani, je zaključil nazadnje z močnim glasom:

«Molimo še za pokojnega župnika Boštjana! Očenaš...»

Ljudje so v začudenju jeli stikati glave, vendar so molili za njim, mene pa je oblival znoj, ko sem ga na koncu še čul prositi:

«Gospod, daj mu večni mir in pokoj!»

«In večna luč naj mu svetis, je vzdihnila srenja za njim.

«Danes so se pa gospod zmotili», je šlo pokoru od ust do ust, čim je odšel župnik raz pridiznico. «Gotovo so hoteli moliti za gospoda Matijo, pa so kar sebe prišteli med rajne.»

Kljub temu si nikakor nisem mogel misliti, da bi se bila v Boštjanovi molitvi primerila slučajna zamenjava imen. Ko sem ga namreč videl spet pred oltarjem, so me bolj in bolj plašile njegove nemirne kretnje in sem si jel očitati, da sem zbog mehke neodločnosti morda že zamudil trenotek, ko bi svečeniku še lahko pomagal. Naglo se takoj odločim in odidem iz cerkve kakor bi mi bilo slabo. Dva kmeta sta me spremila na prosto, ko pa mi hočeta zunaj po-

Je igralo več godb, nosili pa so tudi celo vrsto zastav in kmečkih programatičnih napisov.

Po vsej dolgi poti je tvorilo skoro nepretrgan špalir ljubljansko občinstvo, ki si je z zanimanjem ogledovalo ta pestri in za marsikoga tudi poučni spreved ter ga simpatično pozdravljalo.

Na Kongresnem trgu se je spreved strnil med veselim medsebojnim pozdravljanjem in vzklikanjem. S slavnostne tribune so zbrano množico kmečke mladine pozdravili ban dr. Marušič, žu-

pan dr. Puc, šentjakovski župnik Barle ter zastopnik češkoslovaške agrarne mladine. Med viharim vzklikanjem kralju in državi je bila sprejeta udanostna brzojavka Njega Veličanstvu kralju Aleksandru.

Praznik kmečke mladine je bil zaključen popoldne s celo vrsto deloma resnih, deloma šaljih kmečkih tekem in z živahno narodno veselico na zelenih travnikih pod Cekinovim gradom.

Najnujnejše gospodarske in socialne naloge

Nasveti in zahteve celjskega zbora sreskih organizacij JNS o pereh gospodarskih in socialnih vprašanjih

Glavnemu odboru JNS kot vrhovni strankini instanci so bile predložene in od generalnega tajništva stranke vsem merodajnim činiteljem dostavljene naslednje resolucije, sprejete 23. avgusta v Celju na konferenci sreskih delegatov JNS iz dravske banovine:

Zbor delegatov vseh sreskih organizacij JNS iz dravske banovine, senatorjev, narodnih poslancev, članov banovinskega sveta in članov Glavnega odbora JNS iz dravske banovine želi, da bi kraljevska vlada in banska uprava polagali vso važnost na nujno in dosledno reševanje gospodarskih vprašanj. Narodu more vrniti zadovoljstvo, državi pa pojačiti moč le organizatorno delo, ki naj bi se vršilo po gospodarskem načrtu za več let vnaprej. Realizacija v zakonu že predvidenega Gospodarskega sveta kot posvetovalnega organa vlade in Narodnega predstavništva v gospodarskih stvareh je nujna.

Zbor opozarja, da v dobi vseobče krize vse strankine organizacije, da posvečajo izredno veliko pažnjo gospodarstvu.

Zbor smatra za nujno in neodložljivo potrebo, da se v okviru JNS čimpreje ustvarijo po pravih predvideni organi, ki bi obravnavali tako krajevna, kakor obče državna gospodarska vprašanja, se o njih sporazumevali ter pripravljali zaključke, ki bodo odgovarjali potrebam celokupnega naroda.

Zbor ugotavlja, da je zlasti nujno rešiti naslednje gospodarske in socialne probleme ter

naroča vsem zastopnikom JNS iz dravske banovine, da zastavijo vse svoje sile za to, da se ti predlogi izpeljejo:

I. Delovanje naših kreditnih zadrug, hranilnic in posojilnic je neločljivo povezano z ureditvijo našega gospodarstva v obče. Ta ureditev samo z zaščitnimi uredbami ni izvedljiva.

Zategadelj pozivamo najnujnejše kraljevsko vlado, da se krepkimi ukrepi pristopi h končni ureditvi neznosnega stanja na denarnem trgu.

II. Z zadovoljstvom gledamo na od vlade započeto delo za znižanje obrestne mere in pričakujemo, da bo ta v kratkem dosegla višino, ki je v danih razmerah znosna.

III. Prav tako naj kraljevska vlada predloži brez odlašanja zakon o hranilnicah. Posebno važnost pri tem polagamo na ureditev vprašanja nalaganja denarja mladoletnikom tudi v denarnih zavodih (samoupravnih hranilnicah), ki nudijo popularno varnost.

IV. Davčna politika naj bo pravična in uvidna, enakomerno razdeljena na vse kraje in državljanje po njihovih dohodkih ter se mora ravnati po načelu postopnega obdavčevanja. Z ozirom na težko gospodarsko stanje je potrebno, da postopajo davčna oblastva v upravičenih slučajih pri izterjanju zaostalih davkov blagohotno.

V. Čimprej naj se uveljavi enoten zadrugi zakon, ki bo sestavljen v skladu s preizkušenimi zadrugi načeli. Pri tem zlasti poudarjamo, da prevelika razcepljenost zadrugištva ni koristna,

popolna monopolizacija in ustvarjanje prevelikih zadrug pa naravnost škodljiva. Zato naj gre v tem pogledu zakon preizkušeno srednjo pot, ki bo pospešila gospodarsko organizacijo zadrug po strokah in gospodarsko-zemljepisnih enotah, kar naj velja tako glede posameznih zadrug, kakor tudi glede višjih enot.

VI. Motreč položaj našega kmetijstva, ki je gotovo skrajno neugoden in težaven, ne oziraje se na poedine panoge tega našega gospodarstva zahteva naš program: 1.) da država vsestransko podpira po kakovosti in količini **zboljšanje kmečkega pridelovanja**; 2.) da je pri vseh trgovskih mednarodnih pogodbah prvi in glavni cilj, najti **tržišče za naše kmečke pridelke**; sistem prednostnih pristavkov (preferenc), ki tvorijo danes bistveni del ugodnih trgovskih pogodb, naj se izgradi in preference naj pridejo popolnoma v korist kmetu; 3.) **razmerje med kmečkimi in industrijskimi produkti**, katerih nesorazmerna cena v naši državi največ obremenjuje kmeta in s tem tudi vse ostalo gospodarstvo, je treba spraviti n apravilno razmerje. Zaščitne carine je treba predelati in prilagoditi stvarnim potrebam države in naroda.

VII. Dajanje podpor in miloščin v težkih časih **sedanje brezposelnosti** smatramo za človeka nedostojno in za gospodarstvo škodljivo, pač pa je treba še izgraditi pomožne ustanove, kakršne predstavljajo banovinski bednostni fond, državni gradbeni in banovinski gradbeni sklad za javna dela. Brezposelnost moremo **lečiti samo z delom**, zato naj se ti fondji po možnosti povečajo z različnimi drugimi viri; uporabljajo naj se bednostni fondji prvenstveno v krajih bede in socialnih potreb, gradbeni skladji pa v občem gospodarstvu službeča dela. **Delavske plače** naj se zaščitijo z zakonom. Izvrši naj se **pregled zaposlitve inozemcev** ter naj se vsem onim, ki niso neobhodno potrebni strokovnjaki, prepove zaposlitev v naši državi. Urediti z zakonom **meje prejemkov nameščencev**.

VIII. Vprašanje trboveljskega revirja je obče državnega značaja in ne krajevno vprašanje. Možnost delovanja bratovskih skladnic, ki je nujno, je dolžnost države.

IX. Za nujno in pereče vprašanje smatramo **preureditev zakona o invalidih**. Nujno je tudi **omiliti trdote uredbe o znižanju draginjskih doklad** javnih nameščencev, ki so živo zadele zlasti revnejše uradniške družine.

magati, jima povem, da sem v skrbeh le za župnika. Možaka me začudeno gledata, jaz pa hitro:

«Ali nista slišala, da je gospod pri molitvi že sam sebe štel med rajne? To ni brez pomena?»

Zadel sem pravo struno in moža sta se takoj dala pregovoriti, da je treba zdravnika.

«Kako daleč je?»

«Pet dobrih ur bo, kaj ne, Tratar?» pravi starejši mlajšemu.

«Seve,» nadaljuje Tratar, «če ga dobim doma in ne bo treba čakati, sem z vozom pred nočjo lahko nazaj.»

Domenili smo se, naj na vsak način poišče zdravnika, počaka naj pa doktor potem kar na Tratarjevem domu, a meni naj pride kdo povedati, da se ne bi gospod preveč prestrašili, ako bi jim doktor kar na vsem lepem padel skozi vrata.»

«Seve, učen mož so in pa tako zmeraj nekam na Oni svet zamišljeni,» je počasi umeval Tratar. «S takim je treba bolj na rahlo.»

«In kje je vaša domačija?» sem se še spomnil za odhajajočim.

«Saj res! Če bi iskali hišo, je tista dolga tam za ovinkom,» je pokazal smer. «Dve tepki sta spredaj. Tako najlaže najdete.»

Tratar je šel napregat, z drugim kmetom pa sva stopila nazaj v cerkev, kjer je duhovnik prav čital zadnji evangelij. Ko se je po maši vrnil v župnišče, me je povabil k sebi:

«Spet imam važno novico,» me je zaupno po-

gledal, «in pred teboj zdaj ne maram skriti ničesar več.»

«Današnja pridiga je bila res pesniško vznesena in je padla vsaka beseda na plodna tla, kolikor sem mogel opaziti na vernikih,» sem upal, da ga odvrnem od blodnih misli, vendar zaman. Boštjan je opombo čisto preslišal in mi je razpletal svoje:

«Preden sem začel izpovedovati, sem spet govoril z njo...»

Jaz vmes:

«Teš si še. Zaužij kako malenkost, da ne oslabiš.»

«Brez strahu,» je z nasmehom odklonil, «materijo sem premagal in ne čutim nobene potrebe ne po jedi in ne po pijači! Le to: veš, kaj mi je naročila?»

«Gotovo kaj blagega,» sem se mu spet vdal.

«Dà, res! Bržkone že tudi sam čutiš blagoslov njene bližine,» se je veseil. «Rekla mi je: 'Odpuščaj, da ti bo čisto odpuščeno pred Bogom!' Ali ni sladko tako naročilo?»

«Kako pa pride k tebi?» me je zamikalo.

«Kako?» se je začudil njegov pogled. «Kako pride luč solnea, dih božajočega vetra ali zvok lepe pesmi? Tako in še lepše prihaja.»

«Pa jo vidiš?»

«Včasih jo vidim, včasih samo čutim njeno bližino.»

Naenkrate se je razvnel:

«Kako pride misel? Koliko časa potrebuje, da šine na najbolj oddaljen planet? V trenutku, ko

se porodi v tebi, je lahko že na solncu. Tako so blaženi v Bogu, ki je povsod. Tako prihaja Ela... Ti, se mi zdi, še nisi toliko premagal materijo, da bi lahko razumel,» je otožno pripomnil, «vendar upam, da prideš kmalu za menoj.»

Ob takšni napovedi me je zazeblo in sem se nehote umaknil z očmi njegovim pogledom. Skoraj bi dejal, da me je bilo strah.

V trenutku se mu je spet medlo zasvetilo: «Hotel sem postati zdravnik in tudi to željo mi je izpolnila. Koliko sem jih samo danes ozdravil z odpuščanjem: Absalvo te... Ali poznaš milejšje zdravilo, kakor je 'Obsolvo te'?»

Nato je začel moliti brevir, jaz pa sem porabil priliko in se z nemo kretnjo poslovil.

«Ali danes in jutri vendar ostaneš še tu?» ga je zaskrbelo.

«Prijetni obljudi se ne bom izneveril,» sem se mu prijazno naklonil, nato pa je mirno nadaljeval brevir.

Kakor bi se bil izvlekel iz žerjavice, sem stopil na plano. V prazniškem miru je bila vasica kakor okrašeno gnezdece. Nehote sem krenil po isti poti, ki sva jo bila včeraj prehodila z Boštjanom. Vsi razgovori so še zveneli v meni, vmes pa me je neprenehoma grizla nekšna nepremagljiva misel, da se mora vsak čas zgoditi nekaj strašnega. Sicer sem si sproti ugovarjal, toda Boštjan Hojnik mi je bil vedno pred očmi. Pod samevajočim hrastom sem nazadnje legel v senco in skušal s spanjem pregnati zoperne občutke.

(Dalje prihodnjič.)

X. Pozivamo kraljevsko vladu, da vstavi v proračun za leto 1935/36 primerno vsoto, da se more pričeti graditi poslopje za vseučiliško knjižnico v Ljubljani.

XI. Smatramo, da je neobhodno potrebno, da se čimprej predloži Narodnemu predstavništvu zakon o vojni škodi na severozapadnem bojišču. Istotako naj se pristopi k izplačilu raznih odškodnin, predvsem za izsekane gozdove v obmejnem pasu, za odvzeta zemljišča za vojaške objekte in za škodo, povzročeno za časa italijanske okupacije. To škodo so italijanske oblasti že precenile in priznale.

XII. Izpeljati se mora že tolikrat obetana šentjanžka železnica ter železnica Kočevje—Sušak, ki sta vitalnega pomena za našo trgovino in tujski promet.

Iz vseh teh točk veje vneto prizadevanje in skrb JNS za težnje vseh stanov, zlasti pa kmečkega ljudstva, ki preživlja tako hude čase, kakor jih že stoletja ni podobnih.

Politični pregled

Naša zveza z Rumunijo je doživela v preteklem tednu novo utrjenje. Rumunski ministrski predsednik Tartarescu je obiskal našo prestolico in sta po daljših pogovorih ugotovila z našim zunanjim ministrom Jevtićem, da vlada v pogledu na vsa vprašanja popolno soglasje med njima.

Evropsko javnost je vznemirila vest, da se pripravljata sporazum med Francijo in Italijo. Četudi pride do sporazuma, kar bi bilo za evropski mir velike važnosti, se vendar smemo zanesti na zvestobo naše stare in preizkušene zaveznice Francije, ki vedno znova poudarja, da je potreben najprej sporazum Italije z Jugoslavijo.

Ze ves mesec se pripravljajo v Zenevi tla za sprejem Rusije v Društvo narodov. Zdi se, da bo še ta teden Rusija sprejeta in bo dobila tudi stalni sedež v svetu Društva narodov. S tem bo storjen zelo važen korak za ohranitev miru, da se bo svet lahko spet posvetil mirnemu delu.

Nemčija je doživela v preteklem tednu sijajno skupščino narodnosocialne stranke v Nürnbergu. Med velikimi paradami in številnimi govori je bil prečitani Hitlerjev proglas na nemški narod, kjer pravi Hitler, da je sedaj oblika nemškega življenja dokončno določena za prihodnje tisočletje.

V Bolgariji pridno čistijo prevratnike in zlasti pristaše makedonstvujuših. Na zunaj vidno napreduje pot do zblizanja s sosedi, zlasti z našo državo.

DOPISI

DORNOVA PRI PTUJU. V nedeljo 16. t. m. popoldne bo priredila naša mlada sokolska četa svoj prvi javni telovadni nastop s sodelovanjem ptujskega matičnega društva in okoliških čet. Nastop se bo vršil na vrtu starodavne graščine g. Pongraca. Ker četa potrebuje za svoj razvoj denarnih sredstev bo v svoji režiji prodajala izvrstna vina iz znane kleti g. Pongraca ter prvovrsten mošt; gostom pa bo tudi nudila slastne prleške gibanice. Po nastopu se bo vršila prosta zabava: srečolov z 250 krasnimi dobitki in veslanje po idiličnem grajskem ribniku ob spremljanju godbe na pihala. Prihitite, prijatelji sokolstva 16. t. m. v polnem številu v lepo lukarsko prestolico! Zdravo!

IVANJKOVCI. Iz naših vrst smo pred kratkim izgubili dva marljiva naša sodelavca. Dne 26. avgusta je preminil v bolnici v Mariboru šolski upravitelj trebinjske šole g. Adolf Fridl na posledicah sladkorne bolezni. Bil je 15 mesecev po končani vojni kot rezervni oficir v italijanskem ujetništvu. Ko se je vrnil je postal pri nas šolski upravitelj in je opravljal to mesto skoro 14 let. Rad je sodeloval pri naših društvi, dalje časa pa je vodil tudi pevski zbor. Zapustil nas je jedva 49 let star. Prepeljali so ga na domače pokopališče, kjer si je zgradil grobnico. V četrtek 30. m. m. smo ga spremili k večnemu počitku ob mnogobrojni udeležbi njegovih stanovskih tovarišev ter nadzornika g. Gorjupa in državnega pravdnika v Mariboru g. dr. M. Zorjana, s katerim sta delila usodo v italijanskem ujetništvu. Tukajšnja sokolska četa, katere blagajnik je pokojnik bil, in pa prostovoljna gasilska četa so se polnoštevilno udeležili pogreba. Počastila ga je poleg domačega g. župnika tudi sosedna duhovščina z g. dr. Horodtom na čelu. Šolarji so svojega vzgojitelja spremili polnoštevilno. Gospod Milan Megla, šolski upravitelj od Sv. Lenarta mu je spregovoril ginljive besede v slovo. Številni venci so pokrili grobnico. Prebivalstvo, ki je bilo mnogoštevilno z krajevnim šolskim odborom in odborom občine s predsednikom občine gospo-

mišičevja in živcev prodre z krvnim obtokom ASPIRIN in s tem se odstranjujejo revmatične bolečine. ASPIRIN tablete so gotovo sredstvo proti prehlajenju in zobobolu.

ASPIRIN

Pravi samo z Bayer-jevim križem

V. z. Jugoslav. k. d., Zagreb. Oglas je reg. pod Š. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

dom Bogšo Alojzijem navzoče, se je razšlo. — Ze v petek 31. m. m. pa je spet turobno zapel zvon na prelepem Svetinjskem griču. Tukaj je našel svojo družico, ki žaluje sedaj za svojim pokojnim soprogom. Zapustil nas je po triletni hudi bolezni za vedno naš dober prijatelj Vinko Polak, star šele 46 let. Umorila ga je zavratna jetika. Zapušča vdovo in osem malih otrok. Ko je nastopila svetovna vojna je bil konjeniški narednik. Prehodil je vsa bojišča in prišel zdrav domov ter se javil takoj naši vojski na službovanje. Prostovoljno je šel na čelu enega voda konjenice z Hrvatskimi prostovoljci Sokoli in z eno četo pešadije v Prekmurje, da nam osvoji to našo zemljo. Toda prešibki so bili. Morali so zapustiti Mursko Soboto, do kamor so prišli, kjer je postal še z drugimi tremi, od teh dva oficirja, madžarski ujetnik, odkoder so čez tri mesece srečno zbežali. Potem je zapustil vojaški stan in si ustanovil pri ge. Petovarjevi vdovi in posestnici svoj dom. Udeleževal se je vsega javnega življenja. Prevzel je poveljstvo gasilske čete, najdemo ga med ustanovniki in odborniki Bralnega društva in Sokolske čete. Bil je tudi vnet igralec na našem odru. Soustanovitelj vinarske zadruge Jeruzalemčan in njen odbornik je bil, odbornik in dalje časa podnačelnik podružnice Kmetijske družbe. Mlad je

Milka Adamičeva: 7

POLKOVNIKOV GROB

Andrej se je nasmehnil: «Zares ste pridni, gospodična!»

«No, nekoliko že lahko rečem, da sem», se je pohvalila. «Saj sem celo svojo babico zapustila zaradi te moje ljube šolske dece. Čez božič ostanem v Suhem polju.»

«V Suhem polju? No, tako požrtvovalni bi zares ne smeli biti!»

«No, da,» je nadaljevala, «imam pa tudi svoje vrste zabavo zraven. Ne veste, kako so smešno ljubki ti moji nebogljeni. In koliko se trudijo! Toda pridite jih vendar enkrat gledat. Ob 2. uri imam vsak dan vaje.»

«Prav rad!» se je poklonil Andrej.

«In smrečice?» je naglo vprašala in se dvignila.

«Dobite jih, to se razume. Mogli bi si jih sami ogledati in odbrati najlepše.»

Danica si je zamišljeno natikala rokavice in počasi zapenjala gumbe.

«Saj res! To bi hotela!» je dejala čez čas. «Ali boste utegnili spremljati me?»

«Kadar hočete, gospodična!»

«Potem pojdiva jutri popoldne ob 4. Dotlej bom imela vaje, a potem bom prosta.»

«Pridem!» je obetal Andrej.

Naslednji dan je vse dopoldne metlo. Danica je nekajkrat pogledala skozi okno svojega razreda.

«Če ne prestane, bova morala preložiti ogled na jutri», je mislila. Zal ji je postalo.

Še pred poldnem se je namah ustavil snežni metež in Danica se je zveselila.

Po kosilu je obula svoje močne čevlje iz telečje kože, oblekla volneno krilo in belo pleteno bluzo.

«Tako, zdaj naj pride sneg do kolena, ko se ga ne bojim», si je dejala dobre volje. Odhitela je spet v razred. Ni bilo še vseh igralcev, zato je vadila samo poedince.

Pričeli so govore. Danica se je nekajkrat razburila. Še vedno niso znali vsi svojih besed.

«Le kaj mislite! Božič je pred durmi, vi pa kakor da se vam nikamor ne mudi.»

Koj nato pa se ji je stožilo. Igralec šolarček jo je gledal s tako presunjenimi očmi, kakor bi jo opominjal: Ti ne veš, da je to zame prav težko. Saj je mnogo besed, ki jih slišim prvič v svojem mladem življenju.

«Vem, vem!» ga je takrat razumela in razburjenost se ji je poglobila. Pričela je znova vaditi ter je potrpežljivo pomagala, kjer se je ustavil šolarčekov spomin.

Proti koncu ure je šlo že precej dobro.

«Da mi do jutri spet ne pozabite», je opominjala učiteljica.

Nato so pričeli s pesmicami. Danica je vzela violino in jo ubrala. Razpostavila je glasove v

skupine in pričela: «Še mlad se vam zdim, že v šolo hitim...» Drobnji glaski so krepko pričeli in se precej časa dobro držali, toda zdajci se je učiteljica skremžil obraz. «Pa kdo mi ves čas debelo trobi zraven!» je dejala nejevoljno. «Pojte še enkrat!»

Pričeli so spet in učiteljica je hodila od skupine do skupine ter pazno vlekla na uho. Naposled pa je izsledila paglavčka, ki je res po svoje debelo brundal zraven.

«Stopi sem!» Vzela je spet violino in zaigrala. Najprej samo nekaj taktov. Paglavček jih je napačno ponovil. Učiteljica je odstavila gosli in zapela. Še enkrat in še enkrat. Paglavček je pel z njo. Bilo je že bolje. Nato mu je od desne in leve priklopila dvoje dobrih pevcev. Vsi trije so zapeli. Zdaj je šlo in paglavček je ponosno odkorakal k skupini. Ponovili so še več pesmic in še parkrat je morala učiteljica iskati packača, ki je godel svojo.

Tedaj je potrkal Andrej. Danica se je oddahnila. Spustila je deo in docela pozabila nato, da mu jo je hotela pokazati.

«Samó po čepico in jopicó skočim v svojo sobo», je hitela in mu mimogrede stisnila roko.

V nekaj trenutkih je bila že nazaj. Andrej jo je veselo pogledal. Ljubko zapeta do vratu, z malo, belo čepico na črnih laseh je bila dražestna. Krenila sta za šolo proti Šmonovemu mlinu. Snega je bilo nametlo, da sta težko gazila. Mlin je bil ves pod snegom, nad jezom pa se je bila napravila debela plošča ledu.

prišel v občinski odbor, v katerem je bil tudi več let namestnik župana. Bil je tudi odbornik naše politične organizacije, ustanovni član in odbornik občinske organizacije. Bil je značaj, ki se ni nikdar dal pa tudi za las premakniti s svoje ravne poti. V njegovi dolgi bolezni mu je bilo njegovo vsakodnevno razvedrilo «Jutro». Navzlic hudemu dežju, ki je bil v nedeljo 2. t. m. celo popoldne, se je zbralo vse polno pogrebcev na njegovem domu, da ga spremijo na zadnji poti na Svetinjsko pokopališče. Domača gasilska četa, katere častni član je bil, ga je prenesla z doma na pokopališče. Sosednje gasilske čete so poslale svoje zastopnike. Tukajšnja sokolska četa se je udeležila pogreba polnoštevilo. Prijatelji so prišli polnoštevilo, da mu izkažejo zadnjo čast. Ob grobu je opisal njegovo javno in zasebno delo, podčrtal njegove orline in se poslovil v imenu vseh njegovih prijateljev in sodelavcev predsednik občinske organizacije JNS šolski upravitelj g. Rado Bitenc. Dragi Vinko, prerano si odšel za Tvojo rodbino, prerano si odšel za nas vse. Draga prijateljca, ki sta nas zapustila tako hitro, eden za drugim, počivajta v miru!

KOSTANJEVICA OB KRKL. Že pred vojno je obstojala v Kostanjevici uniformirana meščanska garda, ki je imela čedno svojevrstno uniformo z belimi pasovi. Moštvo je bilo pri nastopih opremljeno z Werndlpuškami, dolgimi štirioglatimi bajoneti in sabljami, kakršnje je imela v prejšnjih časih pešadija. Med vojno je morala garda oddati vse orožje vojski in tako je njeno delovanje prenehalo. Kmalu po vojni se je spet vzbudila želja, da se ponovno ustanovi meščanska garda. Spodbudo za to je dal v glavnem bivši tukajšnji šumski uradnik g. Mirko Hanzlovski, ki je pripravil tudi potrebna pravila in načrt uniforme. Ker so pa medtem že obstojale streljačke družine, se je ta nova garda združila s streljačko družino pod skupnim naslovom Uniformirana meščanska garda in streljačka družina. Nastale so pa med člani razprtije. Eni so bili za gardo, drugi za streljačko družino in tako je prišlo letos do razdružitve. Uniformirana garda pa ostane še nadalje član streljačke družine in je vsakokratni načelnik garde tudi odbornik streljačke družine. Z marljivim delom, pri katerem sta si stekla mnogo zaslug sedanjí predsednik g. Janko Troha in tajnik g. Mate Gregorinčič, pa si je streljačka družina kljub mnogim zaprekam zgradila na bivšem primitivno urejenem strelišču čedno lopo z vso pripravo, ki je potrebna za redno poslovanje strelišča. V

nedeljo 16. t. m. bo slovesna otvoritev tega strelišča z nagradnim streljanjem, za katero vlada veliko zanimanje. Za najboljše strelce so preskrbljeni lepi dobitki. Vežbe domačega članstva so v polnem teku in borba za prvenstvo bo ostra. Tekme se lahko udeležijo tudi člani sosednjih streljaških družin, pa tudi člani drugih priznanih sokolskih, gasilskih, narodnih in humanitarnih organizacij.

LESKOVEC V HALOZAH. Predzadnjo nedeljo je bila pri nas velika gasilska slavnost. Pod delavnim načelnikom gasilske čete g. Vregom si je društvo nabavilo novo motorno brizgalno, ki je bila omenjeno nedeljo svečano blagoslovljena. Kumica je bila ga. Olga Čerinova iz Maribora, blagoslovitev pa je opravil domači dekan gospod Škamler, ki je imel obenem tudi slavnostni nagovor. Gasilski četi je čestital tudi šolski upravitelj g. Vobič. Svečanosti so prisostvovali načelnik župne zveze g. Muzek in gasilski četi od Sv. Vida pri Ptuj in iz Ptuja.

LOČE PRI POLJČANAH. Dne 29. julija sta bili slovesna blagoslovitev in otvoritev novozgrajenega mostu preko Dravinje. Že pred določenim časom je bilo zbrano vse polno domačega prebivalstva. Po prihodu konjiškega vlaka, s katerim so dospeli predstavniki oblasti, sreski načelnik kot zastopnik banske uprave g. dr. Suhač, banovinski svetnik in predsednik sreskega cestnega odbora notar g. Jereb, g. dr. Mejak in še več drugih gostov, je predsednik loške občine g. Čučak pozdravil goste in domačine in poudarjal, da gre največja zasluga za zgradbo prepotrebne mostu poslancu g. Gajšku in drugim, ki so na odločilnem mestu izposlovali kritje za ta most. G. sreski načelnik je v lepem govoru omenjal in poudarjal, kako potrebna je sloga med prebivalstvom, ker le v slogi je moč in možnost uspešnega delovanja. Nato je domači kaplan g. Ivan Kodrič po nagovoru blagoslovil most, ki naj kljubuje vsem nezgodam in naj veže v sreči in slogi sosede obeh bregov. Zaključni govor je imel še notar g. Jereb kot predsednik sreskega cestnega odbora. Tudi nebo je poslalo svoj blagoslov v naglem naliivu, da se je večina ljudstva zatekla v bližnje Sp. Laže, kjer je pri gostoljubnem krčmarju in podpredsedniku loške občine g. Ivanu Mlakarju dobilo košček strehe in dobro kapljico. Domača Šrotova godba je povzdignila svečanost prireditve z veselico in poskočno glasbo. Prebivalstvo izreka na tem mestu najiskrenejšo zahvalo vsem činiteljem, ki so pri-

pomogli do zgradbe mostu, ki je bil že več let zelo potreben.

MURSKA SOBOTA. V «Službenem listu» dravske banovine z dne 1. septembra 1934. se razpisuje javna pismena licitacija na dan 20. septembra 1934. pri tehničnem oddelku Kraljevske banske uprave v Ljubljani za prevzem in izvršitev zidarskih, tesarskih in krovskih del pri gradnji nove kmetijske šole v Rakičanu pri Murški Soboti. Opozorjamo tem potom vse gradbene podjetnike, da se v njih lastnem interesu te licitacije gotovo udeležijo. Pojasnila se dobijo med uradnimi urami pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani soba št. 35.

SV. BARBARA V HALOZAH. V soboto 8. septembra je priredila tukajšnja občinska organizacija JNS v dvorani gospe Reiberjeve javen shod. Obisk je bil izredno dober, bilo je blizu 300 udeležencev. Narodni poslanec g. Lovro Petovar je obravnaval vsa pereča gospodarska vprašanja in podal politično poročilo. Banski svetnik gospod dr. Matej Senčar je govoril o organizacijskih vprašanjih. Po poročilih se je vršil prav živahen razgovor o vseh težavah, ki tarejo danes osobito Haložane. G. poslanec na vsa stavljená vprašanja dal pojasnila. Zbor je trajal tri polne ure in je potekel v najlepšem soglasju. Videlo se je, da je naša stranka pri nas že prav dobro zasidrana in da dnevno pridobiva novih pristašev.

VOGRICEVCI. Cerkvi sv. Roka in Sebastijana v Ceganjevcih je med svetovno vojno vojaško oblastvo pokojne Avstrije rekviriralo dva zvona. Marsikateremu faranu se je orosilo oko, ko sta se poslavljalá oba slavčka. Pa vse mine, tudi vojna. Vrnili so se mirni časi in cerkve so začele naročati nove zvonove. Tudi pri nas so cerkveni ključarji in nekaj drugih povsem na svojo odgovornost naročili pri tvrdki Bühl v Mariboru dva nova zvonova za 58.700 Din. Ta znesek so nameravali kriti iz prostovoljnih prispevkov faranov. Toda kmalu so prišli nabiralni odbori do prepričanja, da ljudska darežljivost ne bo dosegla tega kritja. Zaskrbelo jih je. V zagati so se začeli pogajati z občinskimi odbori glede prevzema dolga, kar se jim je delno tudi posrečilo. Občinska odbora občin Branoslavcev in Cezanjevcev sta prezela plačilo zneskov, ki bi jima šla po razmerju davčne moči. Obe občini sta plačali ta dolg deloma s posojilom, deloma z običnimi proračunskimi sredstvi. Nabralo in plačalo se je s prispevki označenih dveh občin 37.460 Din. Niso pa naročitelji bili deležni sporazuma z občino

«Bogve, če je led že zadosti debel!» je ugibala Danica ko sta stopala mimo. «V mestu sem se včasih drsala in prav prijetno je bilo.»

«Vi ste zares prav v vsem spretni, gospodična!» se ji je čudil Andrej. «Rad bi vas videl na ledu.»

«O, to se prav lahko zgodi!» je živo dejala. Drsalke imam s seboj. Če je le plošča že dovolj trdna. Vi se morate tudi drsati z menoj.»

«Žal, ne znam tako kakor vi», se je smejal. «Drsal sem se vedno le po svojih podplatih v največjo jezo svojega očeta.»

«O, o! To pa že verjamem, da ste bili navihaneč!»

Pri zadnjih besedah se je napol okrenila, da ji je v trenutku spodrsnilo in bi bila padla v sneg, da je ni ujel Andrej za komolec in dvignil kvišku.

«Padli boste, gospodična, ako ne pazite. Bolje bi bilo, da hodim jaz pred vami in vam uravnavam pot.»

Bila je skoro v zadregi in je molče stopila v sneg, da jo je Andrej prehitel.

Pot se je jela vzpenjati navkreber. Oba sta molčala. Danica je zardevala v lica. Odpela je jopico na prsni in si zrahljala šal okoli vratu. Vročje ji je postajalo. Lezla sta počasi, a ker je vzpetina hudo naraščala, ji je Andrej ponudil roko.

Danica je obstala za trenutek in ga pogledala. Do polovice je iztegnila roko proti Andreju, a zdajci se je premislila in odklonila pomoč.

«Mislim sem, ker je pot težavna!» se je z rdečico v obrazu opravičeval Andrej.

Toda Danica ni nato ničesar odvrnila. Ta trenutek se je zgodilo z njo nekaj, kar je občutila pomembno za vse življenje. Ko jo je Andrej malo prej ujel za komolec, jo je za trenutek pritisnil k sebi in kakor je bil ta trenutek bliskovit, je Danica začutila v njem pričetek nečesa silnega...

«Ali sem vas užalil, gospodična Anica?» je tedaj zaslišala Andrejev glas, ki je bil že dosti pred njo.

Počakal jo je in zdaj mu je Danica sama ponudila prste, da jo je pritegnil višje.

Pustila je, da jo je vodil, in prijetno je čutila toploto njegove dlani v svoji.

Mahoma si je zaželela, da bi hodila tako še dolgo... Toda bila sta kmalu na cilju. Andrej je spustil njeno roko in otresel sneg raz nizke košate smrečice, s katerimi je bilo obraslo vse pobočje.

«Zdaj izbirajte, gospodična!» je veselo in brez zadrege dejal, dasi mu ni ušla deklina zamišljenost.

Kakor odsotna je pristopila Danica in se zadržala v nizka košata drevesca, ki so zelenela sredi zimske beline.

«Kako lepa drevesca. Prav škoda jih je,» je šepetala, «saj imajo tudi ona življenje v sebi in se boje smrti...»

Andrej jo je začudeno pogledal. Ona pa je stopala od drevesa do drevesa ter zamišljeno izbirala.

«Tele bi bile primerne za moj gozdiček!» ee je nazadnje odločila in pokazala nekaj nižjih in nekaj višjih drevese.

Andrej jih je zaznamoval in podsekal z malo ročno rekirico, ki jo je nosil s seboj.

«Osem!» je doštel. «Hlapec vam jih pravočasno pripelje do šole.»

«Gotova sva!» se je skoraj trdo okrenila Danica in se polno zazrla Andreju v obraz.

«A tako lepo je tu, da bi še nekoliko uživala to zimsko krasoto sredi tihega zasneženega gozda!» je zašepetala čez čas.

Njene oči so vlažno temelele in se odražale tako zasanjano izpod temnih, ozkih obrvi, kakor ni bil Andrej opazil še nikoli poprej. V zimskem mrazu narahlo pordela lica in kakor žareč rožnat popek razcvela, nekoliko bolešno ukrvljena Danična usta so Andreja prevzela, da je obstal in se ujel z njenim dolgim pogledom.

«Ostaniva še malo!» je zaprosila.

Andrej je ni mogel prav razumeti, a je tiho zaslutil toplino njene duše, ki ga je pričela prav nalahno ogrevati.

Kakor v podzavesti jo je prijel za roko, krenila sta v notranjost mirnega gozda ter hodila tako nekaj časa molče.

Komaj zaznavno je Danica pritisnila Andrejevo roko k sebi.

Tedaj je mislil, da jo razume...

Obstala sta pod visoko smreko in Andrej je prijel njeni orokavičeni roki ter ju slekel. Nato jih je zaporedno poljubil.

Sejmi

- 17. septembra: Kapela, Braslovče, Vinica, Crenšovci, Šent Lambert, Trebeljevo, Loka pri Zidanem mostu, Bučka, Šmarje pri Jelšah, Šent Janž pri Dravogradu;
- 18. septembra: Šent Janž (krški srez);
- 20. septembra: Ljutomer, Nadlesk, Šent Vid pri Grobelnem, Kandija, Dobrna;
- 21. septembra: Rečica ob Savinji, Zgornji Tuhinj, Ribnica, Laško, Sv. Peter (ljutomerski srez), Dravograd, St. Ilj pri Velenju, Podsreda;
- 22. septembra: Šoštanj, Mokronog, Sv. Helena pri Čakovcu, Frankolovo, Velike Brusnice

Vrednost denarja

Na borzi smo dobili v devizah (prišteje se premija v višini 28.50 odstotka):
 1 holandski goldinar za 22.96 do 23.11 Din;
 1 nemško marko za 13.44 do 13.56 Din;
 1 dolar za 33.24 do 33.52 Din;
 100 francoskih frankov za 224 do 225 Din;
 100 češkoslovaških kron za 141 do 142 Din;
 100 italijanskih lir za 291 do 293 Din.
 Vojna škoda se je trgovala po 348 do 356 dinarjev, investicijsko posojilo pa po 70 do 71 Din.

Kratke vesti

== Potrdilo pri izvozu sadja v Nemčijo. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odredilo, da se ima počenši od 5. septembra priložiti vsaki pošiljki izvoznega sadja v Nemčijo potrdilo o tem, da je sadonosnik zdrav in da v okolici 5 km ni uši. Kontrolni komisarji za izvoz sadja bodo izdajali ta potrdila.
 == Vinarska podružnica v Ljutomeru vabi na zborovanje vinogradnikov dne 23. t. m. ob 9. v gostilni Resnik. Obravnavale se bodo težnje vinskih producentov. Govorijo strokovnjaki. Priča kuje se velika udeležba.
 == Stanje vinogradov okrog Ormoža in Ljutomera. Zadnje deževje je naše upanje na ugodno vinsko letino precej omajalo. Grozdje je začelo pokati in gniti. To vzrok, da bodo vinogradniki pričeli trgati ranih in modrih vrst. S splošno trgatvijo bodo še čakali, ker v tujakšnjem vinorodnem okolišju ni navada, da bi se prerano trgalo, ker se večina naših vinogradnikov zaveda gospodarske škode, ki je v zvezi s prerano trgat-

Staro cesto, ki je isto tako vfarana v cezanjevski župniji. Stara cesta se je postavila na stališče: »Kdor je zvonove naročil, naj jih plača!« To trdi še danes. V zadregi so se naročitelji s prošnjami ponovno obrnili na oblastva za posredovanje in se trudili, da bi prevzel dolg cerkvenokonkurenčni odbor, ki je bil nekaj let pozneje izvoljen, ko se je gradilo novo impozantno župnišče (gradbeni stroški so znašali nad 500.000 Din in se krijejo s cerkvenokonkurenčno doklado) v Cezanjevcih. Ali dolga v znesku 26.948 Din nihče ne mara; vsak ima svojih dovolj. V takem stanju nas je doletela komasacija občin. Politične občine Branoslavci, Cezanjevci, Kamenščak in Stara cesta so se združile v sedajno upravno občino Cezanjevce, ki obsega obnem okoliš župne občine svetega Roka in Sebastijana. Zoper občino Cezanjevce so zdaj naperili tožbo na plačilo zneska 26.948 Din. Gorjak Jožef, posestnik v Cezanjevcih, Simonič Franc, posestnik v Vogričevcih, Rep Alojzij, posestnik na Stari cesti, in Šoštarji Franc, posestnik na Stari cesti, trdeč da je dolžna plačati označeni znesek 26.948 Din župna občina Cezanjevci. Okrožno sodišče v Mariboru bo izreklo odločilno besedo, na katero upravičeno čakamo že deset let (zvonova sta se naročila leta 1925.), kdo je dolžan plačati dolg in narasle obresti.

Ker je pravilen tekst oni tekst, ki so ga priobčile Službene novine, je treba članek, priobčen v zadnji «Domovini» pod «Razlike med staro in novo uredbo o zaščiti kmetov, popraviti v smislu besedila priobčenega v Službenih novinah.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na mariborskem svinjskem sejmu 7. t. m. so bile cene naslednje: 5 do 6 tednov stari prašiči 55 do 80 Din, 7 do 9 tednov stari 100 do 120 Din, 3 do 4 mesece stari 180 do 200 dinarjev, 5 do 7 mesecev stari 250 do 350 Din, 8 do 9 mesecev stari po 400 do 500 dinarjev, enoletno stari po 500 do 600 dinarjev. Kilogram žive teže se je plačeval po 5 do 6 Din, mrtve teže pa po 8.50 do 10 Din. — Na celjske svinjskem sejmu 5. t. m. so bile cene naslednje: 6 do 7 tednov stari prašiči 65 do 75 Din, 2 do 3 mesece stari 100 do 200 Din, 3 do 4 mesece stari 230 do 300 dinarjev, 4 do 5 mesecev stari 300 do 320 Din, 6 do 7 mesecev stari 380 do 400 Din, od 8 mesecev do enega leta 500 do 650 Din.

HMELJ. Pri klavrnem nakupovanju se je plačevalo v začetku tega tedna v Zalcu za dobro blago do 36 Din za kg; cene slabega blaga pa se gibljejo med 20 in 30 Din za kg. Cene tlači čezmerna ponudba nele okoličanov, temveč tudi nekaterih starih hmeljarjev. — Na Češkem pa je bilo pretekli teden še večje zanimanje za letošnji hmelj, zlasti za izvoz. Nakupi na deželi so zavzeli znaten obseg. Nekateri občine so skoro že razprodane, v drugih pa so hmeljarji prodali že polovico pridelka. Po dosedanjih podatkih letos pridelek v žateškem okolišju ni dosegel 100.000 starih stotov (lani je znašal pridelek ob izredno slabi letini 85.000 stotov). Položaj je bil pretekli teden prijaznejši. Hmeljarji so prenehali ponujati hmelj in so se cene ustalile, tako da se plačuje za prvorazredni hmelj 1700 do 1800 Kč za 50 kg (63 do 67 Din za kg), za srednji pa 1500 do 1700 Kč (55 do 63 Din). — Hmeljarsko društvo za dravsko banovino v Zalcu nam sporoča 10. t. m. Od našega zadnjega poročila se je nakupovanje mirno nadaljevalo in je bilo približno 3500 kvintalov á 50 kg (to je četrt letošnjega pridelka) prodanih po 40 do 42 Din za prima in 20 do 30 Din za slabše blago za en kilogram. Kupčevalci so bile razne inozemske tvrdke in pivovarne. Hmeljarji pričakujejo sigurno v kratkem, da bo postala kupčija živahnejša in da se bodo cene dvignile.

GOSPODARSTVO

SPREMEMBE ZAKONA O ZAŠČITI KMETOV.

Opozoriti moramo, da se besedilo nove uredbe o zaščiti kmetov kot ga je priobčila A. A. dne 25. avgusta 1934. in katerega so priobčili časopisi ne sklada z besedilom Uredbe o zaščiti kmetov, ki je izšla v Službenih novinah dne 27. avg. 1934. v Beogradu.

Po tekstu, kot je priobčen v Službenih novinah je smatrati za kmete v smislu uredbe o zaščiti kmetov tudi osebe, ki obdelujejo same ali s svojimi rodbinskimi člani tujo zemljo, če jim je kmetijstvo glavni poklic, in ne plačujejo razen uslužbenega davka nobenega drugega davka, tudi zapuščine za kmeti, so zaščitene z Uredbo o zaščiti kmetov, dokler se ne predajo naslednikom.

V pogledu kakovosti zemlje, je po tekstu v službenih novinah zadostno, da je zemlja orna (spособna za obdelovanje).

«Moja draga, draga gospodična!»

Danica je opazovala njegov obraz, v katerem je nalahno drgetalo. Jako lepe oči je imel in poteze njegovega obraza je ozarjala neka tiha prisrčnost. A v trenutku jo je prešinila trezna misel: «Sabinin je ta obraz!»

Sramota jo je obšla v dno duše, da je temno zardela in mu odtegnila roke. Zatekla se je k sosednjemu drevesu in jela z rožnatimi nohtki grebsti preperelo mokro lubje.

Andrej je zrl za njo z otožnostjo v očeh. Skoraj istočasno je zaslutil Daničino misel in postalo mu je žal. V srcu pa ga je obšlo silno hrepenenje po zblizanju ustnic s tem bolestno ukrivljenim žarečim popkom, za katerim je slutil ono sladko neizgovorjeno skrivnost... Izpil bi ji ono skrivnost raz ustnice, izpil bi sladkost njenih temnih oči...

«Danica!» mu je trgajoče ušlo.

Okrenila se je s široko razprtimi sijočimi očmi, vendar je rekla s prisiljeno mirnostjo: «Vrniva se!»

Tudi Andrej se je takrat iztreznil in molče sta odkorakala proti izhodu.

«Vrniva se!» so zveneje Danici na uho lastne besede.

Kakor v zasmeh jih je ponavljala njena duša. Kakor da je bilo to tako lahko... Ali bo zmogla toliko moči, da se upre velikemu, vse prešinjajočemu žaru, ki je pravkar zagorel v nji z vso močjo prve ljubezni?

Danica je čutila Andrejevo postavo, ki je hodila poleg nje.

Čutila je živo toploto, ki jo je izžarevala in ki jo je opajala na vsak korak.

Samo njen je bil ta mož sredi tihega, zasneženega gozda in vendar se ga ni smela okleniti.

Stopala sta mimo nizkih zasneženih stopcev. Kakor zasajen je ležal gozd v svojem belem oblakilu. Čutila je, kako ji zastaja noga in kako se je polasča neka sladka trdnost. Tako bi zaprla oči in hodila naprej, naprej, a poleg nje oni mehki val toplote, ki je prihajal od Andreja in ji opajal ude.

Kaj neki čuti Andrej? Ali se je iztreznil in obžaluje naval čustev, ki so mu priklopela v trenutnem navdušenju čez rob notranjosti?

Ali misli na Sabino? Kako rada bi mu pogledala v oči, ki so se ji videle kakor odprta knjiga njegove duše. Toda oklevala je. Za trenutek je krenila pogled k Andreju, a že je začutila njega samega. Zaprla je oči in mu prepuстила svoja usta dolgo, dolgo...

Skoraj popolna tema je vladala v gozdu, ko sta se prebudila iz objema. Kakor tiho svetišče se jima je zazdel gozd, v katerem sta prebila najsvetlejši trenutek svojega življenja. Upognjene zasnežene veje okolu stječega drevja so kakor bele roke blagoslavljalje njuno ljubezen. Sepetaje sta nadaljevala ostalo pot. Dospela sta na plan, kjer je blestel sneg v tihem odsvitju ostro se lesketajočih zvezd na nebu.

Gazila sta sneg navzdol, objeta in molče. Njuni duši sta bili tako prežeti od lepote, da nista mogla govoriti. Mimo Šmonovega mlina je bila gaz ozka. Nemogoče je bilo hoditi vzporedno. Andrej je objel Danico čez pas in jo dvignil s svojimi močnimi rokami.

«Saj ne znaš hoditi po snegu, ti otrok!» Poljubil je njen obrazek, ki se mu je skrival na prsih.

«Nikar me ne nosi, saj sem pretežka!» se je smehljala.

«Ah, težka! Kakor peresce si!»

«Kje sem neki našel to peresce?» se je šalil. «Andrej!» se mu je privila Danica in ga objela.

Pred šolo sta se tiho ločila. Andrej je še počakal za oglom, dokler ni videl, da se je pokazala v Daničnih oknih luč. Potem je nadaljeval pot proti domu.

Danica je bila presrečna. Občutek nepopišne radosti jo je obhajal, ko je drugi dan po šoli pričakovala Andreja.

Andrej! On!...

Vse njene deklishe sanje so se osredotočile v njegovem bitju.

Vso noč je presanjala o njegovih rjavih očeh...

Popoldne je dobila kratico od Sabine.

(Dalje prihodnjič.)

vijo. Zorečemu grozdju nagajajo letos posebno sršeni, ose, muhe in ptice, a tudi tatvine grozdja so na dnevnem redu. Ko bi bili vinogradniki primerno organizirani, bi se dalo potom organizacije poskrbeti tudi za zadostno zastraženje vinogradov ob času zorenja.

— **Obrestna mera drugod.** Belgijske banke so znižale svojo obrestno mero za nevezane vloge od 1 na $\frac{3}{4}$ odstotka čistih, nadalje za enomesečno vezane vloge od 2.4 na 2, za tri mesece vezane vloge od 2.50 na 2.10 in za šest mesecev vezane vloge od 2.75 na 2.3 odstotka.

DOMAČE NOVOSTI

* **Kraljičin dar ubožni materi.** V Zagrebu se je te dni morala siromašna Josipina Kantura, ki ni imela niti toliko, da bi plačala stanovanje, za teči pod neko lopo, čeprav je bila že deveti mesec v blagoslovljenem stanju. Oblastvo je zadnji hip poskrbelo, da so jo prepeljali v porodnišnico, kjer je porodila dvojčke. Za vse to so zvedeli tudi v okolici Nj. Vel. kraljice, ki je sedaj odredila, naj se mladi materi izroči njen dar v znesku 2000 dinarjev.

* **Korošci ne smejo k nam.** Avstrijska vlada je prepovedala koroškim Slovencem udeležbo na ljubljanskih plesnih prireditvah, čeprav so to izrazito in izključno kulturnega značaja brez vsake politične primesi. Člani plesne skupine iz Ziljske doline so sicer prejeli potne liste, izvzemši par pevcev. Ko pa je skupina hotela odpotovati, seveda brez teh pevcev, je bila zadržana z obvestilom, da se jim potovanje na ljubljanski velesejem prepoveduje. Ta odredba avstrijske vlade upravičeno vzbuja veliko in neprijetno začudenje.

* **Jubilej zaslužnega moža.** Pretekli petek je slavil svoj 75. rojstni dan posestnik in gostilničar g. Franc Eržen, upokojeni policijski nadstražnik trboveljske občine. G. Eržen se je rodil v Gaberku v škofjeloški občini ter služboval po odsluženju vojaščini kot orožnik po raznih krajih Dolenjske, nazadnje pa kot davčni uslužbenec v Šiški. Leta 1899. ga je sprejela trboveljska občinska uprava za hrastniškega policijskega stražnika. Policijsko službo je najvestnejše vršil, kar ni bilo lahko, ker so bile pred 35 leti v rudniških krajih kaj slabe varnostne razmere. Pri vsej svoji strogosti v službi pa je bil vedno tudi najboljši pomočnik vsem, ki so bili pomoči potrebni. Po 24 letih policijske službe je šel v zasluženi pokoj. V nekdanjem nemškutarskem Hrastniku je bil jubilar s svojo rodbino vedno vzor narodne zavednosti. Zelimo mu še mnogo srečnih let.

* **Volitve v Tuhinju potrjene.** Kakor znano, je pri volitvah 17. junija v novo formirani občini Tuhinju v kamniškem srezu zmagala z lepo razliko glasov nacionalna lista, na kateri je bil nosilec priljubljeni dosedanji župan g. Anton Burkelje iz Laz v Tuhinjski dolini. Nasprotniki so se proti volitvam pritožili na upravno sodišče, ki pa je pritožbo zavrnilo kot neosnovano. Pritožitelji so doživeli s tem osmešenje, nacionalni volilci pa so dobili popolno zadoščenje.

* **Enodnevni tečaj za razbiranje in vlaganje sadja** bo priredila banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu v ponedeljek 17. t. m. Tečaj se prične ob 8. uri zjutraj.

* **Kriv denar so razpečevali.** Ljubljanska policija je prišla te dni na sled majhni ponarejevalski družbi, ki je, že nekaj časa sem z zadosti lepim uspehom spravljala v promet krive kovance, povečini desetinarske, pa tudi nekaj drugih. Družbo so sestavljali dva mlada čevljarja in njun prijatelj ključavničar, ki so delali denar na preprost način iz svinca in cinka, pa tako, da bo bili ponarejenci precej podobni resničnemu denarju. Fantje so najbrž že precej svojega izdelka spravili v promet. Vse tri so aretirali in zaplenili njihovo orodje. Fantje so brez pomišljanja priznali, pravijo pa, da so spravili samo kakšnih 50 do 60 desetakov v promet. Policija je preiskavo zaključila in aretirance izročila sodišču.

* **Kako izvablja denar.** V ravnini med Kranjem in Kamnikom, kjer so znane vasi Komenda, Vodice, Mlaka itd. se je pred kratkim pojavil mlajši možki, ki se je izdajal za zavarovalnega agenta neke zavarovalnice. Znal je spretno govoriti in je prepričeval posestnike, kako uspešno in ugodno je zavarovanje pri njegovem zavodu. Na podlagi tipkanih prospektov je dokazoval, da bodo plačevali le malenkostne letne zneske, v primeru požara pa bodo dobili izplačano polno zavarovalnico. Prefriganec je zahteval le malenkostno naplačilo 5 do 15 Din, ker je pač vedel, da bi zahteva po višji svoti vzbudila upravičeno sumnjo. Kljub pogostim slabim izkušnjam je precej ljudi nasedlo spretnemu agentu, ki je s par sto dinarji pobranega naplačila brez sledu izginil. Morda se bo kmalu spet pojavil kje drugje, zato naj bodo ljudje previdni in naj ne nasedajo spretnim pa brezvestnim goljufom.

* **Oddajte vojaško orožje!** Kljub ponovnim opozorilom se opaža da je med prebivalstvom še vedno nekaj vojaškega orožja in orožja vojaškega značaja. Po zakonu o posesti in nošenju orožja brez posebnega dovoljenja ne sme nihče imeti vojaškega orožja, to je orožja, s kakršnim je oborožena naša vojska, s katerim je bila prej oborožena naša vojska, ali s katerim so oborožene tuje vojske. Kdor ima še tako orožje, naj ga takoj izroči najbližji orožniški postaji, v Ljubljani Mariboru in Celju pa na policiji, ker se bodo sicer uporabile stroge odredbe zakona. Vojaško orožje in orožje vojaškega značaja morajo izročiti tudi osebe, ki so po pogreški morda dobile orožne liste ali dovoljenje za posest takega orožja.

* **Železničarji dobivajo razlike.** V vrstah vpokojenih železničarjev je zavladalo veselje. Dobili so izplačane razlike, ki so jih pričakovali že 10 let. Razlike se sedaj izplačujejo tudi aktivnim delavcem v železniški delavnici in sicer dobe zaenkrat le 15 odstotkov od cele vsote.

* **Izletnikom iz Holandije, Belgije in Nemčije,** ki so prispeli 31. avgusta v domovino, sporočam, da je generalna direkcija državnih železnic pod št. 61571, od 27. avgusta 1934. odobrila 50 % popust vozne cene od postaje, kjer se nahajajo, do Jesenice državna meja. Ker smo pri prihodu plačali celo karto, se bo skušalo izposlovati, da se vrnemo brezplačno, v najslabšem primeru bo pa treba pri povratku plačati le polovico vozne cene. Vsak izletnik mora imeti «Izkaznico», ki jo je prejel od podpisanega, in se z njo pri postajni blagajni legitimirati. Kdor ni sprejel «Izkaznice», naj mi takoj piše po njo. Ivan Novak, vodja izleta, Sv. Lenart nad Laškim.

* **Verska stavka v treh vaseh.** Prebivalci vasi Sušice, Pozlate in Belasnice v rasinskem srezu vodijo že tretje leto versko stavko, tako da iz teh vasi, ki so vse pravoslavne, nihče ne gre več v cerkev. V teh vaseh ni več krstov, cerkvenih porok in tudi ne obredov pri pogrebih. Do te ne navadne verske stavke je prišlo pri deljenju cerkvene občine, pri katerem je bilo določeno, da spadajo vse tri vasi pod cerkev v Zdravniku. Prebivalci Sušice, Pozlata in Belasnice so se tej odločitvi uprli ter zahtevali, naj bo sedež cerkvene občine v eni izmed teh vasi. Ker se jim ni ugodilo, so se vaščani vseh treh vasi zarekli, da nočejo od cerkve ničesar več, dokler bo ostala v Zdravniku.

* **Najprej gostilne, potem šole.** Na zdravniškem kongresu na Bledu je predaval dr. Miloš Popovič o zdravstvenih razmerah na deželi. Ugotovil je, da popijemo v Jugoslaviji na leto za 6 milijard dinarjev alkoholnih pijač. Značilno za naše kraje je, da pride na 2600 prebivalcev 1 šola, 1 krčma pa na 360 prebivalcev.

* **Motociklist povozil starčka.** Pred dnevi se je na cesti pri Ptujski gori zgodila nesreča, katere žrtev je 83letni berač Vinko Vodošek iz Zetal. Neki motociklist je z veliko brzino zavozil v Vodoška, ki je obležal nezavesten. Starčka so prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer so ugotovili težke notranje poškodbe in zlomljeno levo nogo. Stanje ponesrečenca je zelo nevarno z ozirom

na njegovo visoko starost. Ker je Vodošek precej gluh, je najbrž preslišal znak motociklista, kar je povzročilo nesrečo.

* **Prijetno in preprosto je,** ako si morete kupiti fino in poceni blago za obleke in suknje v trgovini, ki ima tudi lastnega dobrega krojaškega mojstra. To Vam nudi Trgovski dom Stermecki, tovarna perila in oblek v Celju.

* **Tatvina krave.** Neznani storilci so ukradli posestniku Francu Kurbusu v Loki pri Sv. Janžu na Dravskem polju kravo, vredno 800 Din. Domači so tatvino opazili šele naslednje jutro. Za storilci ni duha ne sluha.

* **Gospodinja se večkrat sramuje,** ko vidi, kako črna je voda, ki je v nji oprala perilo, namesto da bi bila vesela. Saj je temna voda dokaz, kako temeljito je očistilo perilo Zlatorogovo milo. Obilna, gosta in nežno bela pena, ki jo daje Zlatorogovo milo, prehaja namreč pri pranju skozi tkanino in ji vzame vso nesnago. Zato je pravi ljudski glas, ki veli: «Le Zlatorog milo, dá belo perilo!» To milo je res dobro in — domače. Priporočamo ga!

* **Hitro prijet mlad pustolovec.** V hišo posestnice Marije Sitarjeve v Zgornji Šiški se je pred nekaj tedni splazil tat v sobo, kjer je bila shranjena ročna blagajna. Iz ročne blagajne je odnesel 40.000 Din gotovine in več zlatnine, v vrednosti 10.000 Din. Tatvine je bil osumljen pri Sitarjevi zaposleni hlapec, 24letni Lipe, ki je še tisti dan zapustil Sitarjevo in pobegnil. Pred dnevi ga je policija izsledila v Splitu ter ga večeraj pripeljala v Ljubljano. Lipe je priznal tatvino denarja, ne pa zlatnine. Povedal je, da si je nakupil po vltomu lepo obleko in druge stvari ter nato krenil z večernim brzim vlakom v Beograd. Tu je večino denarja zapravil z nekim trgovskim potnikom. Iz Beograda jo je mahnil v Split, kjer je bil prijet. Pri njem so našli še 2 Din gotovine in kitaro.

* **Radi neozdravljive bolezni se je obesila.** 60letna zasebnica Jožefa Zagar iz Češnjic se je v sredo ponoči obesila v svoji zidnici na Trški gori. Našli so jo sedečo na stolu, okrog vratu je imela ovito ruto, in zadrženo žico, ki jo je pridrila na tečaj pri vratih. Vzrok samomora je baje bolezen, ki jo je priklepala na posteljo že deset mesecev.

* **Huda nesreča.** France Černe iz Dobrunj je peljal v nedeljo zvečer poln voz sena, v katerega je bil vprežen en konj. Na vozu je sedel tudi tovarniški delavec Janez Zakovšek. Ko sta se peljala mimo Zelenega hriba, jima je privozil nasproti velik Pečnikarjev potniški avtobus, ki ga je šofiral 27letni šofer Andrej Jenko. Ker Černe na vozu ni imel luči in ker je poleg tega Jenko vozil napačno po levi strani, je bila nesreča nezogibna. Avtomobil se je v polnem diru zaletel v konja in ga na mestu ubil, sunek je bil pa tudi tako silen, da je Zakovšek odletel z voza in obležal nezavesten. Voz s senom se je prevrnil v jarek. Na pomoč so pozvali reševalce, ki so Zakovška prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da ima huđe notranje poškodbe in je njegovo stanje prav resno.

* **Smrtna nesreča.** Prejšnjo soboto se je na planini pod Storžičem, kjer je zaposlenih več gozdnih delavcev, zgodila strašna smrtna nezgoda, ki je zahtevala za žrtev 45letnega gozdnega delavca Franca Jabornika iz Tržiča. Jabornik je obsekaval smreke. Pri delu pa mu je nenadno spodrsnelo, da se je skotalil par metrov po bregu navzdol. Istočasno pa se je sprožila tudi smreka, katero je obsekaval in se zvalila na nesrečnega ter ga zmečkala. Preden je dospela pomoč, je bil nesrečnik že mrtev. Zdrobilo mu je ves prsni koš. Pokojnika so prenesli v Lom, kjer je bil v ponedeljek položen k večnemu počitku. Naj počiva v miru!

* **Huda nesreča je zadela te dni** Ano Godec, doma iz Velike Račne in stanujoče v Mostah pri Ljubljani. Godčeva, ki je mati treh malih nepreskrbljenih otrok, se je peljala s kolesom proti svojemu domu. Blizu Cikave jo je dohitel neki voznik, nasproti pa je privozil drug voznik, med

katerima se Godčeva ni mogla znajti. Godčeva je padla na tla in se hudo potokla na glavi ter obležala nezavestna. Njene poškodbe so skrajno resne.

* **80letna starka je zgorela s hišo.** Četrť ure od Braslovč je v svoji koči v vasi Gornje Gorše stanovala okrog 80letna Marija Cizej, znana pod imenom «Lahova Mica». Starka je bila občinska reva in je zadnje dni bolehala. Zato ji je prišla streč njena sestra Terezija iz Št. Pavla pri Preboldu. Zaradi pomanjkanja prostora v koči, je sestra Terezija hodila spat v sosedovo hišo. Pretekli petek zjutraj ob pol 1. je sosedka Čmaka zbudil iz spanja krik. Takoj je skočil pokonec in opazil v koči Cizejeve nenavadno svetlobo. Opozoril je na to Terezijo, ki je vzela ključ od vežnih vrat in šla gledat, kaj se godi z njeno sestro. Ko je odprla vežna vrata, ji je puhnil v obraz ogenj in dim, tako da ni mogla misliti na rešitev svoje sestre. Sosed je med tem že sklical nekaj vaščanov, ki so takoj prihiteli na pomoč. Skušali so sprva pogasiti ogenj s škafi vode, ki so jo metali skozi okno. V hiši so videli ležati Cizejevo poleg postelje že mrtvo v oblakih dima in ognja. Ker je bila hiša večinoma lesena, se je ogenj hitro razširil in v eni uri je hiša pogorela do tal. Na kraj nesreče so takoj prihiteli vaščani z vaško brizgalno. Kmalu za njo so bili na mestu nesreče braslovški gasilci z motoriko in za to gasilci iz Letuča z motorno brizgalno. Gasilci so z velikim trudom preprečili, da ogenj ni uničil dve bližnji poslopji, kriti s slamo. Ko so gasilci pogasili ogenj, so takoj orožniki začeli iskati ostanke Marije Cizejeve. Našli so jo zoglenelo med kupi razvalin in pepela. Gotovo je hotela vstati in klicati na pomoč, pa jo je prej dim zadušil in se je zgrudila na tla in zgorela. Kako je nastal ogenj, se ne ve, mogoče pa je, da si je Cizejeva svetila s svečo, ki je padla na tla in vžgala posteljo. Ostanke nesrečne starke so prepeljali v mrtvašnico na braslovško pokopališče, kjer so jih pokopali. Strašna smrt starke vzbuja splošno pomilovanje.

* **Žrtev Drave.** Pretekli četrtek so opazili prebivalci Pristina ob Dravi, da leži v plitvi vodi človeško truplo. Spravili so vtopljenca na breg ter obvestili policijo, ki je poslala na lice mesta uradno komisijo. Vtopljenec je 40 do 45 let star moški. Smrt ga je zadela najbrže pri kopanju, ker je bilo truplo brez oblačil. Ležal je v vodi že daljšo dobo. Drava ga je gotovo prinesla iz daljine, ker je bilo truplo precej obtolčeno. Zaenkrat še ni bilo mogoče ugotoviti kdo je utopljenec.

* **Krvav napad s koso.** Nedavno je šel po cesti od Sv. Marjete proti Pesnici delavec France Zvajker, nasproti pa mu je prišel neki mlajši kosec s koso na rami ter zaklical na korajžo. Zvajker ga je vprašal, nič hudega sluteč, koga kliče na korajžo. Kosec pa je v tem trenutku zavihtel koso in ga udaril po glavi. Takoj so Zvajkerja prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa leži nezavesten in imajo zdravniki malo upanja, da bo ostal živ. Napadalec je zaenkrat izginil brez sledu. Pričakovati pa je, da ga bodo orožniki kaj kmalu izsledili.

* **Moško truplo v Bistrici.** Zenske, ki so delale na njeni ob Velikem Produ, so opazile v srednji struge Bistrice te dni naplavljeno moško truplo. Medtem ko so ženske hitele obvestiti orožniško postajo o najdbi, so prvi radovedneži prebredli vodo, da bi videli čigavo truplo je naplavila voda na plitvino. Videli so, da je neznanec brez suknjiča, oblečen v zeleno srajco in kratek bel mesarski predpasnik. Truplo je ležalo pod jezom, ki odvaja vodo iz struge Bistrice v potok Mlinščico. V neznanem utopljenecu so nekateri spoznali 53letnega Šimna Korena, mesarskega pomočnika pri kamniškem mesarju g. Ivanu Podgoršku. Močno okajen je prejšnji večer kolovratil po mestu. Očividno je zašel k Bistrici in padel v globoko strugo, po kateri ga je močan vodni tok zanesel proti Velikemu Produ.

* **Strelna užiga.** Prejšnji petek je strela udarila v Savo, kmalu zatem pa v bližnji Stari vasi

nad Vidmom pri Krškem v gospodarsko poslopje posestnice Amalije Ermanove. Zaposlenca, ki se je v tistem hipu baš mudil v podstrešju pri krmi, je strela vrgla, že v naslednjem trenutku pa so ognjeni zublji objeli podstrešje, v katerem je bilo 60 do 80 m krme. Prestrašeni domači ter sosedje so se rešili iz hlevov živino in svinje. Že v nekaj minutah so bili pri požaru gasilci z Vidma in iz Krškega. Obe motoriki sta vzajemno omejili požar, ker so bila v neposredni bližini s slamo krita poslopja. Za njimi so prišli še gasilci iz Dolenje vasi in Rajhenburga. Škoda je precejšnja, poslopje pa je bilo zavarovano le za 20.000 Din.

* **Požar v Dolenjih Kamencah.** V Dolenjih Kamencah je nedavno začela goreti hiša posestnice Marije Potočarjeve. Na pomoč je prihitelo domače gasilno društvo, ki je z velikim trudom omejilo ogenj. Hiša je zgorela do zidu. Zahvala gre gasilcem, da so obvarovali bližnja poslopja.

Celoletno zdravljenje. Centralna kurjava.

Radiotermalno zdravlilišče DOLENJSKE TOPLICE PRI NOVEM MESTU

izborni uspehi zdravljenja, posebno pri revmatizmu, išiasu, protinu (giht), živčnih in ženskih boleznih. Tekoča, hladna in topla voda v sobah. 127

* **Požar.** Pretekli petek ponoči je uničil požar hišo in gospodarsko poslopje posestnika po domače Pavlinca v Ločici pri Polzeli. Posestnik trpi veliko škodo, ki je le delno krita z zavarovalnico. Kako je nastal ogenj, se ne ve, zanimivo pa je, da je nedavno pogorel tudi njegov cestni kozolec.

* **Nevaren požar je nastal v soboto zvečer v Čirčičah.** Goreti je začelo gospodarsko poslopje posestnika Matevža Kozine, ki je bilo precej oddaljeno od Kozinove hiše. Vsa zgradba je bila naenkrat od vseh strani v ognju, kar je kazalo na to, da je bil požar podtaknjen. Rešiti se ni dalo nič, in so tako z zgradbo vred zgoreli zaloga sena, voz, slamoreznica in drvarnica. Kakih pet metrov proč je stalo gospodarsko poslopje Helene Kozjekove, po domače pri Skopinu. Ogenj je preskočil tudi na to zgradbo, ki jo je upepelil s senom, slamo in kmetijskim orodjem vred. Škoda znaša okoli 150.000 Din, zavarovano pa je komaj za 50.000 Din. Prvi so prispeli na pomoč gasilci iz Kranja in so v glavnem omejili ogenj. Prišle so še čete z Trboj, Nakla, Kokrice in Tržišča. Orožniki iz Kranja so že aretirali nekega moškega, ki je osumljen požiga.

* **Ivana Podržaja odpeljejo v Ameriko.** Te dni je prispel na Dunaj namestnik višjega državnega tožilca iz New Yorka, da opravi zadnje korake glede izročitve Ivana Podržaja. Ameriške oblasti ga dolže krive prisega in bigamije. Avstrija ga jim bo najbrže izročila. Podržaja odpeljejo v Ameriko preko Trsta.

* **Volkovi napadli avtomobil.** Prejšnji teden se je peljal ponoči iz Delnic proti Sušaku šofer Ludvik Nagy, ki je vozil Franca Gončino in Franca Simčiča. Blizu Jelenj so navalili na avto trije volkovi. Enega je avto povozil in prepeljali so ga na Sušak.

* **Kolera v Rumuniji.** Pri dveh baterijah topniškega polka, ki sta bila zaradi vaj v Mamiji v bližini Constance, je 40 vojakov obolelo na kolero. Osem jih je že umrlo. Zdravstvena preiskava je dognala, da gre v resnici za azijsko kolero. V Mamiji, ki je eno izmed najbolj priljubljenih kopališč ob Črnem morju, je med gosti nastal silen poplah in je večina gostov odpotovala. Za parnike, ki so te dni odpluli iz Constance, bodo v pristaniščih, kjer bodo najprej pristali, odredili najstrožjo karanteno.

* **Koliko cigaret in drugih tobačnih izdelkov pospravimo.** Po podatkih uprave državnih monopolov je med potrošniki na prvem mestu savska banovina, ki je idala za tobak in cigarete v enem letu 324.600.000 Din. Savski sledi dunavska banovina z izdatkom 236 milijonov Din. Na tretjem

mestu je drinska banovina, ki potroši na leto za tobak in cigarete 157 milijonov. V dravski banovini je šlo za tobak 154 milijonov in pol ter odpade na Ljubljano 37 milijonov, na Maribor 36 milijonov, na Celje pa 21 milijonov. V vardarski banovini so izdali za tobak 113 milijonov in pol, v moravski banovini 99 milijonov in pol, v zetski banovini 87 milijonov in pol, v primorski banovini pa 52 milijonov in pol. V Beogradu pa so izdali toliko, da znaša vsa poraba tobaka in tobačnih izdelkov v državi vrednost ene milijarde in okroglo 15 milijonov dinarjev.

* **10 let za zverinski uboj.** V Uršnih selih je priredilo gasilno društvo 1. julija veselico na vrtu gostilničarja Jakšeta. Zvečer se je prizibala na veselilni prostor skupina devetih fantov iz Laz, ki se je obnašala zelo objestno. Prvi znak za razgrajanje je dal Rudolf Macele, ki je iz hudobnosti razbil ob kamnu dvolitrsko steklenico. K razgrajču je tedaj pristopil Ivan Konček, ki je bil zaposlen na veselici kot strežaj, in je zahteval za ubito steklenico denar. Pristopila je k njemu tudi gostilničarjeva žena Angela Jakšetova, ki je iz Maceletovih rok iztrgala del razbite steklenice, zahtevajoč povračilo za napravljeno škodo. Ker fant o tem ni hotel ničesar slišati, je žena odšla v klet po svojega moža Ivana, da on napravi red. Ko pa se je žena vrnila iz kleti, je videla kako je skočil Albert Šober na mizo, kjer so pijani podivjanci prej sedeli. Po mizi je začel skakati, da je vsa na mizi stoječa posoda popadala na tla. To je bil znak za splošno divjanje. S sirovim preklinjanjem so se razgrajči zagnali v zakonca Jakšeta. Oba sta pred pobesnelo drhaljo zbežala v hišo in zaklenila za seboj vrata. Nasilneža pa so s poleni razbili vežna vrata in okna in pričeli metati polena in kamenje v gostilniške prostore. Ko so fantje najbolj razbijali po mizi, je prišel k njim ničesar hudega sluteči Jože Kobe, posestnik in pogodbeni poštar v Uršnih selih z dobrim namenom, da fante pomiri. Toda njegove pomirjevalne besede so delovale na pobesnele obratno. Iz družbe je skočil proti Kobetu, Andrej Stricelj, ki je imel pri sebi veliko poleno. Z njim je udaril svojo žrtev s tako močjo po glavi, da se je Kobe takoj zgrudil onezaveščen na tla. Potem je h Kobetu priskočil Rudolf Šober, star 25 let, sin posestnika iz Laz. Ta divjak je nesrečnega družinskega očeta zabodel s svojim čevljarškim nožem v trebuh, da je siromak takoj izdihnil. Po krvavem zločinu se je vsa sirova tolpa poskrila. Ali takoj naslednje jutro so topliški orožniki aretirali vseh devet razgrajčev in jih uklepnjene odgnali v zapore novomeškega okrožnega sodišča. Od vseh devetih aretirancev pa je ostal v zaporu kot glavni krivec le Rudolf Šober. Ta divjak se je moral te dni zagovarjati zaradi uboja pred novomeškim malim senatom. Sodišče, ki se je uverilo o obtoženčevi krivdi, je Rudolfa Šoberja obsodilo na deset let robije in na trajno izgubo častnih pravic. Vsi Šoberjevi tovariši s Andrejem Stricljem vred pa pridejo zaradi tepeža pred sresko sodišče.

* **Iz strupa hercegovinskih kač izdelujejo v Ameriki sredstvo proti raku.** Na pobudo mostarskega doma narodnega zdravja in njegovega vodstva se prebivalstvo Hercegovine in Bosne že dolgo časa vneto ukvarja z lovom strupenih kač, ki so postale dobro izvozno blago. Lov, uveden od vodstva zdravstvene ustanove, rešuje na eni strani prebivalstvo nevarne strupene zalege, na drugi strani pa daje prebivalcem tudi lepe zasluzke. Sprva so strupene kače oddajali nekaterim zavodom v Zagrebu, ki izdelujejo proti strupe, v zadnjem času pa je uspešno razvil izvoz kač v Nemčijo in še nekatere druge države. Za kače so se začeli zanimati mnogi tuji učenjaki in je že večkrat obiskal kačja lovišča v Hercegovini in Bosni profesor dr. Körbler, ki sodeluje pri raznih nemških in ameriških znanstvenih ustanovah. Ta znanstvenik se je posebno zanimal za najnevarnejšo vrsto strupenih kač, ki jim pravijo «poskok». Zdej so pričeli iz strupa teh kač ameriški učenjaki izdelovati sredstvo proti raku in se o teh poizkusih mnogo piše po evropskih in ameriških strokovnih revijah.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

KONČNA ZMAGA JNS V GORENJSKI OBČINI.

Ovsiše, v septembru.

Pri ponovni ureditvi slovenskih občin so Ovsiše zopet postale samostojna občina in so bile zato potrebne nove občinske volitve. Izvršene so bile 17. junija in je pri volitvah lepo zmagala nacionalna lista, čeprav so združeni nasprotniki napeli vse moči, da bi občino priborili oni. Pristaviti je še treba, da so bili v volilnem odboru skoro sami nasprotniki nacionalne liste in da je bil na veselje nasprotnikov tik pred volitvami zamenjan tudi predsednik volilnega odbora.

Čeprav torej o upravičenosti in pravičnosti nacionalne zmage ni moglo biti dvoma, so se nasprotniki kljub temu pritožili na upravno sodišče. Njihova nakana se jim je toliko posrečila, da so zavlekli prevzem občine po novem, nacionalnem odboru, čeprav bi se po določilih zakona moral prevzem izvršiti v dveh tednih.

Pred upravnim sodiščem v Celju so nasprotniki temeljito pogoreli. Drugega tudi nihče ni mogel pričakovati, ker so se volitve izvršile v naravnost vzornem redu in pod strogo kontrolo nasprotnikov nacionalne liste. Upravno sodišče je svojo sodbo izdalo že pred dobrim letom. Prebivalci ovsiške občine so z veseljem sprejeli na znanje to zadoščenje, ki so ga dobili z odklonilno razsodbo sodišča. Sedaj samo še žele, da bi novi občinski odbor, ki uživa zaupanje ogromne večine občanov, nemudoma prevzel občinske posle. Prosijo zato pristojna oblastva, da onemogočijo vsako nadaljnje izmikanje nasprotnikov in da odredijo vse potrebno, da bo občina čim prej prišla v roke onih mož, katerim so jo zaupali volilci.

PREMIRANJE MURSKOPOLJSKIH KONJ.

Ljutomer, v septembru.

Dne 5. t. m. je Konjerejsko društvo za dravsko banovino premiralo v Ljutomeru konje. Komisijo, ki ji je predsedoval poslanec g. Petovar, so sestavljali gg. Turk, dr. Veble, Warreu-Lippit, Škof in Znidarič, kot tajnik pa je fungiral g. Grivec. Prignanih je bilo 120 konj, odnosno žrebet. V svojem nagovoru po končanem pregledu je predsednik omenil, da je bila komisija z dogonom in materialom prilično zadovoljna in da znaša vsota nagrad 7000 Din (4000 Din iz državnih in banovinskih sredstev 3000 Din od sreskega banovinskega odbora). Povedal je nadalje, da je konjerejsko društvo pričelo po vsej banovini plemensko izbiro. Premiranih je bilo tudi nekaj konj mrzlokrvne pasme iz sodnega okraja Gornje Radgone, kjer letos zaradi nedostatka sredstev ni bilo posebnega premiranja in iz občine Štrigove. Izmed nagrajenih konjerejev navajamo iz vsake skupine nekaj prvih. V 1. skupini (kobilice z žrebeti, 12 nagrad) so bili nagrajeni: Fr. Žitek, Buhecovec (priznanica in 300 Din); Slavič Alojzij, Banovci (priznanica in 200 Din); Franc Skuhala, Križevci (250 Din); Jožef Slavič, Bunčani (150 dinarjev); Franc Kardinar, Golava (150 dinarjev); Franc Galemdar, Veržaj (150 dinarjev); v 2. skupini (tri do štiri leta stari konji, 15 nagrad): Mihael Skuhala, Iljaševci (priznanica in 300 Din); Franc Brumen, Krapje (priznanica in 200 Din); Alojzij Slavič, Banovci (200 Din); Jožko Vavpotič, Lukavec (150 Din); v 3. skupini (dvoletne žrebice, 7 nagrad): Franc Košnik, Pristava (priznanica in 250 Din); Franc Bobnjar, Stročja vas (priznanica in 150 Din); Ludovik Slavič, Grabe (200 Din); Frančiška Vavpotič, Noršinci (150 dinarjev); v 4. skupini (enoletne žrebice, 6 nagrad): Marija Magdič, Ključevci (priznanica in 200 Din); Marija Makoter, Krapje (priznanica in 150 Din); Matjaž Vavpotič, Lukavec (150 Din); v 5. skupini (mrzlokrvni konji, 7 nagrad): Matija Šoštarčič (200 Din); Karel Stramič, Marija Filipičeva, Štefan Cigut in Janez Jurkovič (po 100 dinarjev).

PREKMURSKI GLASNIK

Prekmurski muzej. Preučevanje prekmurske zemlje napreduje. Ta napredek pospešuje zlasti novi rod, vzgojen v slovenskih šolah, ki nadaljuje in pogloblja delo redkih znanstvenih delavcev, ki so že doslej z ljubeznijo in razumevanjem preučevali našo krajino. Neizvršenega dela je pa še mnogo in da bi ga mogli uspešno izvesti, je treba smotrne organiziranosti. Tako organizacijo naj predstavlja muzejsko društvo, ki naj zbere vse, ki se zanimajo za pretekle in sedanje razmere Slovencev med Muro in Krko. To društvo bo osnovalo v Murski Soboti muzej, ki bi bil poleg popolne gimnazije pač najvažnejša in najnujnejša prekmurska kulturna ustanova. Muzej naj bi zbral vse dokumente naše preteklosti, narodopisno umetnostno gradivo, književna dela v prekmurskem narečju in literaturo o naši zemlji. Muzejska zbirka nas bo predstavljala pred svetom, ki nas obišče, za nas same bo pa imela vzgojni pomen in bo služila znanstvenemu delu. Potreba, da je ves ta material zbran na enem mestu, in sicer prav v sredini naše krajine, je dovolj jasna. Tudi je skrajni čas, da se zbiranje materiala, ki se izgublja, takoj prične. Pripravljalni odbor prekmurskega muzejskega društva je predložil oblastvom pravila in bo po odobritvi takoj sklical ustanovni občni zbor. Že zdaj vabi k sodelovanju vse, ki gledajo z razumevanjem na snovanje našega muzeja.

Lepa gasilska svečanost v Beltincih. Prejšnjo nedeljo je beltinska gasilska četa proslavila desetletnico obstoja. K svečanosti se je zbralo okrog 300 gasilcev, domačih in od sosednih čet. Po službi božji so se gasilci zbrali k slavnostnemu zboru, ki ga je vodil domači načelnik in podnačelnik lendavske župe g. Smej, občinski tajnik v Beltincih. Toplo pozdravljen je izpregovoril gasilec tudi domači poslanec g. Hajdinjak. Župo je zastopal načelnik g. Taš iz Lendave. K gasilski slavnosti se je zbralo mnogo domačega prebivalstva, ki zna vedno bolj ceniti pomen gasilstva.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršiti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Kipnik iz hrušk. Ne preveč zrele in uležane hruške olup, jih razreži na osem krhlev (peščišče izreži) jih dobro posladkaj, dodaj limonovega soka, malo ruma, par žlic belega vina in žlico sirovega masla. Sedaj hruške duši do mehkega a naj ostanejo krhli celi in gosti. Struci kruha oribaj skorjo in zreži na tanke kose. Vsak kos povaljaj v raztopljenem sirovem maslu. Kozo ali ognja varno skledo obloži s kosi kruha, nadevaj dušene hruške, posuj še malo rozin in zrezanih mandeljnov, položi povrh zopet kose kruha namočene v sirovem maslu, nakar speci. Daš v posodi, v kateri si pekla, na mizo.

Nadevane pogačice z malinami. Pretlači skozi sito četrt kile malin ter jih dobro zmešaj z 20 dekami sladkorja. Stalec trd sneg treh beljakov, primešaj pretlačene maline in dve dek v mlačnem čaju raztopljene želatine. Štiri rumenjake in 10 dek sladkorja dobro umešaj, da naraste, primešaj 5 dek moke in sneg enega beljaka.

Pekačo dobro namaži, zlij testo noter, razravnaj in speci. Pečeno in hladno razreži na poljubne kose in te kose nadevaj z malinovo kremo. Pogačice postavi nato na hladno, da se krema strdi.

Češpljeva pogača s kremo. Umesi v testo: pol kile moke, 2 dek vzhajane kvasca, dve jajci, 7 dek sladkorja, malo limonove lupinice in približno osminko litra mlačnega mleka ter soli. Dobro umešeno testo naj na toplo vzhaja. Vzhajano testo tenko razvaljaj, ga položi na pomazano pekačo. Kar visi testa čez pekačo, pa odreži, premesi in oblikuj iz tega testa dolg svalk, ki ga položi ob kraju pekače. Sedaj po testu gosto naloži razpolovljenih češpelj (namesto češpelj lahko vzameš tudi drugo sadje kakor jaboljka, grozdje itd.) in speci. Medtem ko se pogača peče, pa pripravi tole kremo: Zmešaj četrt litra sladke smetane, primešaj nato dva rumenjaka, dve žlici sladkorja, 7 dek olupljenih zrezanih mandeljnov ali orehov, in na sopari mešaje skuhaj gosto kremo. Ko je pogača že skoro pečena, jo pomaži s kremo in jo pusti stati v neprevročni pečici še četrt ure. Pečeno in še toplo zreži na poljubne kose in daj toplo ali hladno na mizo.

Pravilno kuhanje zdravilnih čajev. Zdravilne čaje moramo znati pravilno pripraviti; na splošno velja naslednje pravilo: Predvsem je treba segreti posodo, v kateri nameravamo pripraviti čaj, to pa zato, ker se potem popolneje raztope zdravilne snovi, kakor pa če pripravimo čaj v mrzli posodi. Posodo segrejemo najenostavneje na ta način, da vlijemo vanjo vročo vodo. V posebni posodi zavremo vodo za čaj. Ko voda zavre, izlijemo iz pripravljene ročke vročo vodo, deneemo vanjo primerno množino (približno poldrugo žlico za skodelico) čaja, polijemo z vrelo vodo, pokrijemo in pustimo 5 do 7 minut stati. Potem čaj precedimo in pijemo, najbolje neoslajen.

Praktični nasveti

Močni žepi za telovnik. Moški veliko uporabljajo žepi v telovniku; da se ti ne raztrgajo tako brž, napravi sorazmerno velike vrečice iz starih nogavic in jih všij v žepi.

Lep lesk pri likanju dosežemo na naslednji način: 100 gramov japonskega voska, 100 gramov parafina in 50 gramov stearinove kisline zdrobimo in stopimo na neprevročnem ognju; med topljenjem ves čas mešamo. Stopljeno vlijemo v plosko škatljičico iz pločevine ali podobno posodo in pustimo, da se shladi in strdi. Nato vzamemo snov iz obleke in z njo narahlo potegnemo po gorkem likalniku. Potem likamo; likalnik ne teče le gladkeje in hitreje po platnu, marveč pušča tudi posebno lep lesk.

Madeže od petroleja odstraniš na ta način, da jih izpostaviš solncu, ali pa likaš, pri čemer petrolej izhlapi. Naj uspešneje jih odstraniš, če nanesuš nanje krompirjeve moke (dobiš jo v drogeriji ali večji špecerijski trgovini) pokriješ s pivnikom in zlikaš z neprevročim likalnikom.

Izžete limone so še dobre za snaženje medenih predmetov, kakor pip pri vodovodu, kljuk od vrat in tudi medene posode. Ako si rezala čebulo, prekakajene slane ribe, dobi nož neprijeten duh, odpraviš ta duh, če nož zdrgneš z limono. Kdor ima mehke nohte, naj si večkrat na dan umije roke z limono.

Kuhinjska mizo ostane lepo bela, če jo, ko si jo dobro umila, oziroma poribala, zdrgneš še z limono in jo postaviš na solnce, da se usuši.

Ako sušiš koščičaste sadje (češplje in slično), suši sprva pri nizki toploti toliko časa, da se sok več ne izceja, če odpreš sad. Ko je sadje toliko zvenelo, da več ne izločuje soka, poberi koščičev ven. Tako posušene češplje so veliko boljše in tudi laglje-uporabljive za kako pečivo.

Če pripravljajš kosilo in ti ne pridejo vsi člani ob istem času h kosilu, tedaj ne zakuhaj v juho rezancev, riža, cmočkov in podobnega. Zakuhaj samo na vodi, kuhano odcedi in postavi na krop, potem daj vsakemu posebej na krožnik in nalij vroče juhe. Na ta način porabiš manj juhe in se juha tudi ne zgosti ali celo prižge.

Gumijaste cevi za zalivanje shranimo čez zimo v ne pretoplem in tudi ne premrzlem prostoru. Preden pa cevi spravimo, jih namažemo z glicerinom in zvijemo v kolobar. Mesta, kjer se zvita cev dotika, podložimo s krpami. Dobro pa je tudi, da vlijemo skozi cev nekoliko bencina. Bencin ohrani gumi voljan. Paziti pa moramo pri bencinu na ogenj.

Ako hočemo, da se aluminijaste posode lepo svetijo, jih snažimo z mešanico olivnega olja in alkohola. Alkohola vzamemo toliko, kolikor tehta količina olja, ki ga uporabimo v ta namen. Oboje denemo v steklenico in toliko časa tresemo, da se obe tekočini dobro spojata, oziroma zmešata. Potem nadržnemo aluminijasto posodo s to zmesjo in naposled dobro zdrgnemo z volneno krpo.

Rjavi čevlji se dajo lepo osnažiti z mlekom, zlasti madeži. Če so čevlji blatni, jih dobro očisti blata, nato jih umij z mlekom. Ko so suhi, jih pa namaži z rjavo kremo za čevlje. Mokre čevlje deni vedno na kopito, a če tega nimaš, jih nabaši s papirjem, da obdržijo lepo obliko. Tudi jih ne suši na prevroči peči.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 16. do 22. septembra:

Nedelja, 16. septembra: 7.30: Mati zaküče (narodne na ploščah); 7.45: telovadba (Pustišek Ivko); 8.15: poročila; 8.25: vokalni zbori na ploščah; 8.55: versko predavanje; 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: venček narodnih (plošče); 10.00: mirovno delo Rdečega križa (dr. V. Krejči); 10.20: šramel kvartet Erika; 11.00: prenos od Sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru; 11.15: radijski orkester; 11.40: otroška ura (Manca Komanova); 12.00: čas, radijski orkester; 16.00: pereča agrarno-politična vprašanja (inž. Alfonz Pirc); 16.30: Jurij Kozjak, zvočna igra; 20.00: naša narodna prosveta (prenos iz Beograda); 20.30: radijski orkester, vmes kolo-raturni samospeli Vukove-Frankovske; 21.20: Beethoven: Kreutzerjeva sonata v A (plošče); 22.00: čas, poročila, mandolinistični kvartet.

Ponedeljek, 17. septembra: 12.15: zvoki s havajskega otočja (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, slavni tenoristi pojo na ploščah; 18.00: kralji in kraljice naših planin (Josip Vandot); 18.20: vesele na klavirju (plošče); 18.30: radijski orkester; 19.10: Hrvatski pisatelji in jugoslovenska ideologija; 19.30: glasba kot pedagoški problem (Cvetko Dragotin); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 20.20: uvod v prenos; 20.30: prenos opere iz Beograda, v odmoru čas in poročila.

Torek, 18. septembra: 12.15: iz dolenskih goric (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, Kolo se vije (ples in pesmi z juga na ploščah); 18.00: Ob 100letnici Erjavčevega rojstva (Vera Dostal); 18.20: plošče za otroke in mladinske pesmi poje Nuša Kristanova; 19.30: O Rdečem križu s posebnim ozirom na dravsko banovino (J. Skalar); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: sestanek Nj. Vel. kralja Aleksandra in kralja Borisa v Beogradu; 20.20: operni dueti, pojeta Kogejeva in Marčec; 21.00: radijski orkester, vmes čas in poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 19. septembra: 12.15: uverture na ploščah; 12.50: poročila; 13.00: čas, violinske solistične točke na ploščah; 18.00: slike iz narave (Joža Herfort); 18.20: kino orglje (plošče); 18.45: komorna glasba, radijski kvintet; 19.10: ustanovitev artiljerijske šole v Beogradu in Ivo Stojanović ter njegov nacionalizem; 19.30: Pot v Jonško morje (Davorin Ravljen); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: vokalni solistični koncert Zlate Gjun-gjenac; 20.35: Franek: klivarske variacije, izvaja Jadviga Poženelova s spremljevanjem radijskega orkestra; 21.00: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, lahkih nog na okrog (plošče).

Četrtek, 20. septembra: 12.15: nekaj okroglih za boljšo voljo (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, razni plesi v koncertnih prireditvah (plošče); 18.00: «20. IX. 1908.» (Branimir Kozine); 18.20:

pogovor s poslušalci; 18.50: plošče po željah; 19.10: Jakob Grün in naša nacionalna poezija; 19.30: literarna ura: Miško Kranjc «Pesem ceste» (profesor France Vodnik); 19.50: čas, jedilni list; 20.00: koroška ura; 20.20: Koroške narodne na ploščah; 20.40: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, harmonika solo (Kokalj).

Petek, 21. septembra: 12.15: Gorenjska, ti kras slovenskih (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, glasbene slike iz tujih krajev (plošče); 18.00: Onstran Gorjancev (Vladimir Regally) 18.20: tamburaški sekstet; 19.00: o organizaciji podmladka Rdečega križa (J. Kobal); 19.20: plošče; 19.30: Proglasitev Dušanove kraljevine; 19.50: čas, jedilni list; 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, podoknice (plošče).

Sobota, 22. septembra: 12.15: zvoki iz Amerike (plošče); 12.50: poročila; 13.00: čas, operetna glasba na ploščah; 18.00: radijski orkester; 18.40: Angorski kunec in njegova reja (Kuntara Vilko); 19.00: zabavno predavanje (Medvedova, Sancin); 19.20: zunanji politični pregled (doktor Jug); 19.40: čas, jedilni list; 19.45: Joahim Vujić; 20.05: fantovski sekstet iz Marije Device v Polju; 20.35: Delibes: Balett de Sylvia (plošče); 21.00: radijski orkester; 22.00: čas, poročila, valčkova ura (plošče).

ZANIMIVOSTI

× Zdravnik bodočnosti bo iz prstov razbral vse, kar bo hotel vedeti o bolniku. Ko se je pred leti Francoz Vertillon oglašil s svojim odkritjem, da namreč odtiski prstov niti pri dveh ljudeh na svetu niso enaki, temveč da ima vsak človek svoj odtisk, ki se ga ne more odkrižati, pa naj si še tako prizadeva, se mu je ves svet smejal. Vendar pa se je izkazalo, da ima mož prav. Na njegovem odkritju temelji zdaj obsežna in zelo važna veda, ki je zdaj najzanesljivejši pomočnik v borbi proti zločincem. Ni torej čudno, da so učenjaki na mednarodnem zboru človekoslovcev in narodoslovcev v Londonu potrpežljivo in previdno poslušali trditve profesorja Polla, da se dá iz odtiskov prstov spoznati, ali je človek zdrav ali bolan, kakšno bolezen ima, in celo, h katerim boleznim je nagnjen. Vse to se dá baje spoznati že iz odtiskov prstov pri dojenčkih in tako lahko usmerimo njihovo vzgojo, da ostanejo zdravi ali da jih rešimo vsaj najhujših bolezni. Profesor Poll priznava, da je njegova veda šele v povojih in da zaenkrat njegova dognanja še niso povsem zanesljiva. Točno pa je baje ugotovil tesne vezi med celotnim ustrojem človeka, njegovim zdravjem in odtiski njegovih prstov. To je prvič opazil, ko je ugotovil veliko podobnost odtiskov prstov jetičnih ljudi ali pa ljudi, ki jih razjeda rak. Prepričal se je tudi, da imajo ljudje iz istega kraja ali pa v enakih razmerah živeči ljudje odtiske prstov, ki kažejo znatno sorodnost. Že raziskovalec Kretschmer je pred leti opozarjal na to, da je ugotovil zvezo med ustrojem telesa in značajem ljudi. Prišel je do zaključka, da so mršavi ljudje nagnjeni k drugim boleznim kakor debeli, svetlolasi k drugim kakor črnolasi. V tej smeri je nadaljeval raziskovanja docent dr. Bernhard Arschner, ki trdi, da se moramo ozirati na celoten stroj bolnika pri presojanju njegove bolezni, ne pa samo na omejeno okolico bolnega uda. Isto poškodbo ali motnjo v telesu občutijo ljudje nizke postave drugače kakor ljudje visoke postave, mladi drugače kakor stari, utrjeni drugače kakor spočiti, dobro rejeni drugače kakor slabo hranjeni. Doslej so učenjaki splošno domnevali, da so značilnosti človeka v prvi vrsti njegov obraz, izraz oči, glas in oblika lobanje. Zdaj pa že priznavajo, da so enako značilni znaki tudi noge in roke, posebno pa prsti. Prsti in možgani so dvignili človeka tja, kjer stoji zdaj. Pravijo, da dela človek z rokami. Točneje bi bilo trditi, da dela s prsti. Ni torej čudno, da se je vtisnil v prste ves človekov značaj in da bo izkušen zdravnik bodočnosti iz prstov razbral vse, kar bo hotel vedeti o bolniku.

Oba,

mož in žena sta zadovoljna, ker sta si nakupila vse potrebno manufakturno blago poceni v Trgovskem domu Sterneckij, ki Vam brezplačno pošlje na ogled svojo izbrano kolekcijo platna, gradla, cefirja, sukna, kamgarna, volne, svile, klota, poplina, kretona, tiskovine in drugega manufakturnega blaga.

Trgovski dom
Sternecki
Tovarna perila in oblek

Celje št. 20.

Veliki ilustrirani cenik in vzorci zastoj!

× Mlad Rus s trebuhom za kruhom. Na rabski postaji na Madžarskem je pozval policijski stražnik razcapanega dečka, naj se legitimira. Ker pa deček ni imel nobene legitimacije in je govoril samo rusko, ga je odvedel stražnik na policijo. Tam so s pomočjo tolmača ugotovili, da imajo opraviti s 14letnim Jakulom Blajuvalsom. Deček je izpovedal, da se je rodil v Rusiji, da se pa ne spominja točno kje. O svojih starših ve samo toliko, da so se preživljali z beračenjem. Nekega dne sta pa roditelja odšla, ne da bi mu povedala kam. Pozneje se je splazil skrivaj na tovorni parnik in se skril v premog. Tako je srečno prispel v tujino. Najprej je bil v Turčiji, kjer se je preživljal z beračenjem, potem je pa prišel preko Balkana na Madžarsko, kjer so ga zadržali.

× 2000 metrov visok stolp. Generalni komisar za pariško svetovno razstavo leta 1937., se je obrnil na francosko prebivalstvo z oklicem, naj mu ljudje pošljejo predloge, ki bi utegnili povzdigniti privlačnost slovesa nameravane prireditve. Prišla je kopica nasvetov, med drugim tudi načrt inženjerja Lossierja in arhitekta Fauréja Dujarrieja, ki predlagata komisarju, naj se kot atrakcija razstave zgradi 2000 m visok stolp iz jekla. Tehnika je danes tako napredovala, da bi bila zgraditev takšnega stolpa mnogo lažja kakor je bila gradnja Eiffelovega stolpa leta 1889. Stolp bo meril v prerezu pri tleh 210 m; zgoraj pa bo znašala njegova širina 40 m. Stene iz železobetona pri tleh ne bodo debelejšje kakor 12 m. Načrt predvideva tri terase. Prva v višini 600 m, druga v višini 1300 m in tretja 1800 m nad zemljo. Inženjerja menita, da bi bil takšen stolp tudi silne važnosti za obrambo Pariza pred zračnimi napadi. Ena izmed teras bi se dala v primeru vojne nemudoma preurediti v letališče. Poleg tega bi na stolpu lahko postavili do sto obrambnih topov. Tresljaji, ki nastanejo zaradi streljanja, ne bodo stolpu prav nič škodovali. V dobi miru pa bi se terasa novega stolpa lahko porabila za zdravilišče z višinskim zrakom. Seveda bo imel stolp tudi vremensko opazovalnico in radijsko postajo, kakršne ni nikjer drugje na svetu.

× **Mrtvec se hoče poročiti.** Knjigovodja nekega moskovskega podjetja je izgubil dragega sorodnika in ga je spremil na zadnji poti. Po ruskih odredbah je v pokopališkem uradu oddal svoj potni list, da se opravijo formalnosti, nato je ob grobu nekaj časa žaloval za sorodnikom, odšel po potni list in se vrnil domov. Čez nekaj časa se je hotel knjigovodja poročiti. Odšel je s svojo zaročenko na poročni urad. Vesela sta stopila k mizi, da bi se vpisala. Gospodična, ki bi ju morala vpisati, se je jima prijazno nasmehnila. Tedaj pa se je izrazil njenega obraza izpremenil in je dejala z ledenim glasom: «Mrtvecev ne moremo poročiti!» Kaj? je ogorčeno vzkliknil knjigovodja. A tudi on je pobledel, ko je v vrnjenem potnem listu bral opazko: «Pokopan 27. julija l. 1934.; grob 4945 na darogomilovskem pokopališču. Poroka se zato ni izvršila. Knjigovodja je stekel na pokopališki urad, da bi popravil nesporazum. Veliko je bilo njegovo presenečenje, ko mu je gospodična tu začudeno rekla: «Kaj pa hočete prav za prav? Opomba je čisto v redu.» Zaman je skušal dopovedati, da ni umrl. Pokopališka uprava se je branila napako popraviti. Tako živi knjigovodja kot mrtvec dalje. Račune bi moral potrjati, denar sprejemati, a nihče ne prizna njegovega podpisa. Zadnjič je hotel iz zastavljalnice nekaj dvigniti in so ga napodili. Ljudje ne marajo imeti z njim nobenega opravka. Kako dolgo bo to stanje še trajalo, nihče ne ve.

× **Omlota iz nojevih jajec.** Jalova nojeva jajca darujejo v živalskih vrtovih strežniškemu osebju, da naredi z njimi, kar hočejo. Nedavno je znesla neka nojevka v londonskem živalskem vrtu dve takšni jajci. Vsako jajce je tehtalo nad en kilogram, kar odgovarja približni težini 25 kokošnjih jajc. Obe jajci so nato izpihnili s posebno črpalko in so iz njih ocvrli omlota za dvajset oseb.

× **Izum za krojače.** Iz Bozna javljajo, da je neki tamkajšnji mehanik izumil koristen izum za krojače, šivilje in sploh za vse, ki se bavijo s šivanjem. Izum obstoji v tem, da stroj sam vdeva sukanec v iglo, tako, da se ne bi bilo poslej treba šiviljam in krojačem, zlasti pa starim mamicam mučiti pri vdevanju sukanca v iglo. Izum je prikladen za vse vrste šivalnih strojev, radi česar se bo gotovo razširil po vseh delih sveta.

× **S Zeppelinom v pragozdove.** Novi Zeppelin, ki ga pravkar dovršujejo v Friedrichshafenu, bo v avgustu prihodnjega leta poletel nad doslej neraziskane pragozdove v notranjosti Brazilije. Priprave za to ekspedicijo ima v rokah raziskovalec profesor Paul Wagnener, ki se že nekaj mesecev mudi v Rio de Janeiro. V nekem razgovoru je raziskovalec dejal, da bo na tem poletu prevzel poveljstvo dr. Eckener. Več državnih uradnikov se bo udeležilo poleta z namenom, da bi odkrili čim več zemljepisnih posebnosti in bi tako izgubila zemljepisna karta Brazilije dosedanje bele lise. Poleg tega imajo raziskovalci namen filmati vse skrivnosti braziljanskega pragozda ter s tem seznaniti široki svet o neznanih tajnah toliko opisovanih braziljanskih pragozdov. Kot najboljši poznavalec prebivalcev teh pragozdov je general Rondon, ki bo zbral ves mogoči material o pritlikavcih in tako zvanih belih Indijancih, ki žive med rekama Hingu in Tapajoz. Dragocene vrednosti za izvedbo raziskovanja je nova naprava Zeppelina, ki omogoča nebesnemu orjaku, da se prav polahno ziblje nad zemljo, in sicer v poljubni višini. Poleg tega bo nova zračna križarka tako prirejena, da bodo mogli udeleženci ekspedicije izstopiti iz Zeppelina, ne da bi potrebovali kake tuje pomoči ob pristajanju.

× **Strelna vrnila otroku vid.** V mestecu Bingley v Angliji se je pripetilo te dni nekaj nenavadnega. Zakoncema Farnley se je rodila slepa hčerka. Ker sta bogata, sta jo vodila iz sanatorija v sanatorij, od specialista do specialista, da bi ji vrnil vid, toda vse je bilo zaman. Ker je pa bilo dete tudi sicer bolešno, sta bila roditelja z njo skoraj vsak dan pri zdravniku. Nedavno sta bila zopet pri specialistu, ki je izjavil, da otroku žal

ni pomoči. Dekletce je staro štiri leta. Pred tednom je ležalo dekle na divanu. Zunaj je divjala nevihta. Naenkrat je udarila strela. Dekletce je kriknilo in si zakrilo oči z rokami. Po licih so ji pritekale debele solze. Prihitela je prestrašena mati in vprašala, kaj se je zgodilo. Hčerka ji je potožila, da jo peko oči in prosila je, naj ji položi na nje mrzel obkladek. Kmalu je vsa prepotena zaspala. Drugo jutro se je pa zbudila in kriknila: «Mamica, vidim!»

× **Niso dobili pravih dragocenosti.** V belgijskem mestecu Villers Saint Pauleju je bil storjen hud zločin. Nedavno je umrla tam bogata starka Honnetonova, ki je izrazila pred smrtjo željo, naj jo pokopljejo z vsemi njenimi dragocenostmi. Starica je živel čudnaško življenje in tako je tudi umrla. Vest o njeni zadnji želji se je hitro razširila po mestecu, prišla je na ušesa tudi zločincem, ki bi se bili seveda radi polastili zakopanih dragocenosti. Dolgo so se pripravljali, naposled so pa neke noči odkopali grob. Grobar je našel zjutraj odkopan grob, na krsti pa listek, kjer se zločinci zahvaljujejo dedičem, da so jim omogočili tako obilen plen. Toda policija je kmalu ugotovila, da so skrunilci groba sedli na lim. V bližnjem mestu je bil kupil starinar od dveh mladeničev mnogo dragocenih kamnov, ki je pa v njih spoznal navadno brušeno steklo. Previdni dediči so izpolnili zadnjo željo pokojnice tako, da bi jih to preveč ne bolelo. V krsto so ji položili ponarejene reči, prave dragocenosti so pa obdržali. Sleparstvo se bo seveda obravnavalo pred sodiščem.

× **Žaloigra bosanskega milijonarja.** Islam beg Vejsilović je bil še pred nedavnim najbogatejši človek bosanske krajine. Imel je ogromna posestva, ki so bila vredna več milijonov Din. Agrarna reforma ga je prikrajšala za njegovo imetje in to je šlo bogatinu tako na živce, da se je vdal alkoholu. Pijan je te dni skočil v Savo in se utopil.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Nista se razumela.

Dama iz dobrodelnega društva pravi priletnemu gospodu: «Priredile smo loterijo za ubogo vdovo. Ali ne bi hoteli kupiti nekaj srečk?»

Gospod: «Obžalujem, gospa, pri meni bi se ubogi vdovi ne godilo dobro, če bi jo zadel, saj še sam komaj živim.»

Previdnost je mati modrosti.

Med nevihto pride potnik na parniku iz kabine in zagleda drugega potnika, kako stoji ves prestrašen na krovu v ženski srajci s čepico na glavi.

«Kaj pa počenjate tu?» ga vpraša začudeno.

«Pravočasno sem ukrenil vse potrebno, dragi moj. Kaj ne veste, da spravijo na varno najprej ženske in otroke, če se ladja potopi?» se je odrezal previdni potnik.

Profesorska.

Profesor se vrne domov in meni, da je slišal pod posteljo šum. Nato vzklikne: «Ali je kdo tu?»

Vlomilec: «Ne nikdo!»

Profesor: «Čudno. Skoraj bi bil prisegel, da je nekdo pod posteljo...»

Dobro je navedel.

Pesnik: «Vi trdite, da je moja pesem slaba. Kaj se vi razumete na to. Ali ste že kako dramo napisali?»

Pesnikov znanec: «Ne. Kljub temu vem, da je jajce slabo, četudi nisem še nobenega znesel.»

Po zobeh.

Učitelj: «Po čem spoznamo starost gosi?»

Učenka gospodinjske šole: «Po zobeh.»

Učitelj: «Toda gospodična, gos vendar nima zob.»

Učenka: «Imamo jih pa mi.»

Pred sodiščem.

Sodnik: «Pravite, da je vaša žena nasilna in brez srca. Ali morete to utemeljiti?»

Tožitelj: «Prosim, gospod sodnik, obljubila mi je ločitev zakona, pa ni držala besede.»

Kaj jo zanima.

evesta: «Čuj, zdi se mi, da me France ne ljubi več. Nепrestano mi govori o tem, kar me ne zanima.»

Prijateljica: «O čem pa govori?»

Nevesta: «Vedno le o sebi.»

Tepec.

Jože: «Slišal sem, da se hočeš zopet oženiti?»

Tine: «Da, že prihodnji teden.»

Jože: «Zdaj pa vidim, da si res tepec in da ne zaslužiš, da ti je prva žena umrla.»

Skrbna žena.

Mha: «Moja žena je res skrbna, posebno zame skrbi na vso moč. Ali tudi tvoja skrbi za te?»

Blaž: «Pa še kako! Saj mi celo škornje sezuva.»

Miha: «Kadar se vračaš iz krčme?»

Blaž: «Ne, kadar sem namenjen v krčmo.»

Vzoren mož.

Zena telefonira možu iz zdravilišča: «V štirih tednih sem shujšala za polovico. Kako dolgo naj še ostanem tu?»

Mož ji je odgovoril: «Še štiri tedne.»

Dovoljno povračilo.

«Kaznuj vendar Jožka s preziranjem, Franček, kadar te draži, dé mati. Čez nekaj časa zakliče Franček: «Mamica, Jožek me tudi kaznuje — zgoraj s preziranjem, spodaj me pa brca z nogami.»

Za Vas imamo:
 Violine . . . 69 Din
 Gitare . . . 138 Din
 Mandoline 96 . . . Harmonike 69 .
 Tambure . 68 . . . Gramofone 465 .
 Zahtevajte brezplačni katalog.
MEINEL & HEROLD
 tovarna glasbil
 pr. podr. MARIBOR št. 104

MALI OGLASI

Dobra oblačila

Vam nudimo za majhen denar.
A. PRESKER, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 14.

Prodajamo na obročna odplačila švedske posnemalnike za mleko in brzoparilnice za krmo.

Sprejmemo potnike.
 «Tehna», Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Pletilne stroje prodaja na obroke Tehna, Ljubljana, Mestni trg št. 25/L.

Krajevne zastopnike

išče zavarovalnica proti proviziji in mesečni plači.
 Ponudbe na pravo listo pod «Zaslužek». 207

3 Pfaff šivalne stroje,

1 pogrezljivega, popolnoma novega, za 1000 Din ceneje kakor v trgovini, 1 malo rabljenega za 1800 Din in 1 za 800 Din prodam. — Ljubljana, Kladezna ulica 26 (Krakovo). 215

Novo zidano hišo

216
 v bližini Notranjih goric prodam. Cena 29.000 Din. Pojasnila daje: Anton Gregorka, Log pri Brezovici.

Zaradi selitve prodam

214
 motorni mlin na dva tečaja pod ceno ali pa samo stroje. Ponudbe na naslov: Vinko Pšeničnik, Vrhje št. 50, pošta Dobova pri Brezicah (dravska banovina).